

MOLITVA ZA JEDINSTVO KRŠĆANA U MOLITVENOJ
OSMINI I TIJEKOM CIJELE 2015. GODINE

EKUMENA
Svezak 38

ISBN 978-953-11-0893-5

CIP zapis dostupan u računalnome katalogu Nacionalne
i sveučilišne knjižnice u Zagrebu pod brojem 895895.

PAPINSKO VIJEĆE
ZA PROMICANJE JEDINSTVA KRŠĆANA
POVJERENSTVO »VJERA I USTROJSTVO«
EKUMENSKOG VIJEĆA CRKAVA

KAŽE JOJ ISUS: »DAJ MI PITI!«

(Iv 4, 7)

Uredio:
JURE ZEČEVIĆ, OCD

KRŠĆANSKA SADAŠNJOST
VIJEĆE HRVATSKE BISKUPSKE KONFERENCIJE
ZA EKUMENIZAM I DIJALOG

ZAGREB, 2015.

2015.

Prijevod: Lada Marija Medić (str. 52-75; 77-86)
i Jure Zečević (str. 1-51; 76; 87-95)

Prijelom i design naslovnice i teksta: Jure Zečević

Izdaju: Kršćanska sadašnjost d.o.o, Zagreb, Marulićev trg 14
i
Vijeće Hrvatske biskupske konferencije za
ekumenizam i dijalog, Zagreb, Kaptol 22

Tisak: Grafocentar, d.o.o., Sesvete, Sopnička 58

Naklada: 1.800

Tiskano u siječnju 2015.

TEMELJNI BIBLIJSKI TEKST 2015.

Iv 4, 1-42

KAŽE JOJ ISUS: »DAJ MI PITI!«

Čitač: Gospodin s vama!

Zajednica: I s duhom tvojim!

Čitač: Navještaj svetog Evanđelja po Ivanu!

Zajednica: Slava Tebi, Gospodine!

(U ono vrijeme)

¹Kad Gospodin dozna da su farizeji dočuli kako on, Isus, okuplja i krsti više učenika nego Ivan – ²iako zapravo nije krstio sam Isus, nego njegovi učenici – ³ode iz Judeje i ponovno se vrati u Galileju.

⁴Morao je proći kroza Samariju. ⁵Dođe dakle u samarijski grad koji se zove Sihar, blizu imanja što ga Jakov daje svome sinu Josipu. ⁶Ondje bijaše zdenac Jakovljev.

Isus je umoran od puta sjedio na zdencu. Bila je otprilike šesta ura. ⁷Dođe neka žena Samarijanka zahvatiti vode. Kaže joj Isus: »Daj mi piti!« ⁸Njegovi učenici bijahu otišli u grad kupiti hrane. ⁹Kaže mu na to Samarijanka: »Kako ti,

Židov, išteš piti od mene, Samarijanke?« Jer Židovi se ne družu sa Samarijancima. ¹⁰Isus joj odgovori:

»Kad bi znala dar Božji
i tko je onaj koji ti veli:
'Daj mi piti',
ti bi u njega zaiskala
i on bi ti dao vode žive.«

¹¹Odvрати mu žena: »Gospodine, ta nemaš ni čime bi zahvatio, a zdenac je dubok. Otkuda ti dakle voda živa? ¹²Zar si ti možda veći od oca našeg Jakova koji nam dade ovaj zdenac i sam je iz njega pio, a i sinovi njegovi i stada njegova?« ¹³Odgovori joj Isus:

»Tko god pije ove vode,
opet će ožednjeti.

¹⁴A tko bude pio vode koju ću mu ja dati,
ne, neće ožednjeti nikada:
voda koju ću mu ja dati
postat će u njemu izvorom vode
koja struji u život vječni.«

¹⁵Kaže mu žena: »Gospodine, daj mi te vode da ne žeđam i da ne moram dolaziti ovamo zahvaćati.« ¹⁶Nato joj on reče: »Idi i zovni svoga

muža pa se vrati ovamo.«¹⁷Odgovori mu žena: »Nemam muža.« Kaže joj Isus: »Dobro si rekla: 'Nemam muža!' ¹⁸Pet si doista muževa imala, a ni ovaj koga sada imaš nije ti muž. To si po istini rekla.«¹⁹Kaže mu žena: »Gospodine, vidim da si prorok. ²⁰Naši su se očevi klanjali na ovome brdu, a vi kažete da je u Jeruzalemu mjesto gdje se treba klanjati.«²¹A Isus joj reče:

»Vjeruj mi, ženo, dolazi čas
kad se nećete klanjati Ocu
ni na ovoj gori ni u Jeruzalemu.

²²Vi se klanjate onome što ne poznate,
a mi se klanjamo onome što poznamo
jer spasenje dolazi od Židova.

²³Ali dolazi čas – sada je! –
kad će se istinski klanjatelji klanjati Ocu
u duhu i istini
jer takve upravo klanjatelje traži Otac.

²⁴Bog je duh
i koji se njemu klanjaju,
u duhu i istini treba da se klanjaju.«

²⁵Kaže mu žena: »Znam da ima doći Mesija zvani
Krist – Pomazanik. Kad on dođe, objavit će nam
sve.«²⁶Kaže joj Isus: »*Ja sam*, ja koji s tobom
govorim!«

²⁷Uto dođu njegovi učenici pa se začude što razgovara sa ženom. Nitko ga ipak ne zapita: »Što tražiš?« ili: »Što razgovaraš s njom?«

²⁸Žena ostavi svoj krčag pa ode u grad i reče ljudima: ²⁹»Dodite da vidite čovjeka koji mi je kazao sve što sam počinila. Da to nije Krist?« ³⁰Oni iziđu iz grada te se upute k njemu. ³¹Učenici ga dotle nudili: »Učitelju, jedi!« ³²A on im reče: »Hraniti mi se valja jelom koje vi ne poznajete.« ³³Učenici se nato zapitkivahu: »Da mu nije tko donio jesti?« ³⁴Kaže im Isus:

»Jelo je moje
vršiti volju onoga koji me posla
i dovršiti djelo njegovo.

³⁵Ne govorite li vi:
‘Još četiri mjeseca i evo žetve?’

Gle, kažem vam,
podignite oči svoje i pogledajte polja:
već se bjelasaju za žetvu.

³⁶Žetelac već prima plaću,
sabire plod za vječni život
da se sijač i žetelac zajedno raduju.

³⁷Tu se obistinjuje izreka:
‘Jedan sije, drugi žanje.’

³⁸Ja vas poslah žeti

ono oko čega se niste trudili;
drugi su se trudili,
a vi ste ušli u trud njihov.«

³⁹Mnogi Samarijanci iz onoga grada povjerovali su u njega zbog riječi žene koja je svjedočila: »Kazao mi je sve što sam počinila.«⁴⁰Kad su dakle Samarijanci došli k njemu, moljahu ga da ostane u njih. I ostade ondje dva dana.⁴¹Tada ih je još mnogo više povjerovalo zbog njegove riječi⁴²pa govorahu ženi: »Sada više ne vjerujemo zbog tvoga kazivanja; ta sami smo čuli i znamo: ovo je uistinu Spasitelj svijeta.«

Čitač: Riječ Gospodnja!
Zajednica: Slava Tebi, Kriste!

ČOVJEKU JE PITI I SAMARIJANKINU VODU SA ZDENCA I ISUSOVU VODU ŽIVU

Uz Molitvenu osminu za jedinstvo kršćana 2015.

Vijeće Hrvatske biskupske konferencije (HBK) za ekumenizam i dijalog, u suradnji s Ekumenskim koordinacijskim odborom crkava u Hrvatskoj (EKOCUH), i ove je 2015. godine pripremio i hrvatskim prilikama prilagodilo ovaj priručnik za Molitvenu osminu, na temelju teme koju su izabrali i materijala koje su oblikovali kršćani iz Brazila: „Kaže joj Isus: 'Daj mi piti!'“ (Iv 4, 1-42). Brazil je zemlja koja je prošle 1914. godine bila u središtu svjetske javnosti po svjetskom prvenstvu u nogometu, a evo sada je u središtu pažnje i u kontekstu svjetske Molitvene osmine za jedinstvo kršćana.

Inače, kao što je poznato, iza polazišnih materijala koji svake godine nastaju suradnjom ekumenskih organizacija kršćanskih crkava i zajednica neke druge zemlje, zajednički stoje autoriteti s jedne strane Papinskog vijeća za promicanje jedinstva kršćana i s druge strane Ekumenskog (Svjetskog) vijeća crkava. Na hrvatskom govornom području priručnik se

redovito dostavlja župama, samostanima i brojnim drugim zainteresiranim primateljima u našim kršćanskim zajednicama, u nakladi uglavnom oko 2000 primjeraka. Ekumenski cilj je omogućiti, da na razini konkretnog pastorala, u svim našim župama, crkvenim općinama, multi-konfesionalnim i konfesionalno homogenim sredinama, bude moguće istovremeno (18.-25. siječnja) i zajedno moliti za jedinstvo kršćana, crpeći iz istih biblijskih izvora i zajedničkih tematskih sadržaja.

Minule 2014. godine navršilo se 30 godina prakticiranja Molitvene osmine za jedinstvo u gradu Zagrebu (od 1984.) na način više interkonfesionalnih postaja. Prvenstveno su to bile četiri kršćanske crkve koje su kroz to vrijeme u Zagrebu raspolagale dostatnim bogoslužnim prostorima za ovakve ekumenske molitvene susrete: katolička, pravoslavna, evangelička i baptistička, premda su se njima na tim četirima postajama pridruživale i druge kršćanske zajednice. To je razlog da se u ovom priručniku, posebnim prilogom o odvijanju molitvene osmine u Zagrebu, detaljnije prisjetimo barem dijela toga perioda. Uz informativnu, edukativnu, i dokumentarnu prilog može imati orijentacionu i

motivacijsku funkciju, u nadi, da zagrebačka ekumenska molitvena praksa može ostati smisljena i bliska i novim generacijama, potičući i kršćane u drugim sredinama da tako (interkonfesionalno) ili na neke slične načine zajedno s Isusom mole „da tako budu savršeno jedno da svijet upozna da si me ti poslao“ (Iv 17, 23).

*Jure Zečević, OCD,
Tajnik Vijeća HBK
za ekumenizam i dijalog*

ORGANIZATORIMA MOLITVENE OSMINE ZA JEDINSTVO KRŠĆANA

NASTOJANJE OKO JEDINSTVA: TIJEKOM ČITAVE GODINE

Molitvena osmina za jedinstvo kršćana, u sjevernoj se Zemljinoj hemisferi tradicionalno slavi od 18. do 25. siječnja. Te je datume još 1908. predložio o. Paul F. Wattson kako bi obuhvatio razdoblje između blagdana *Katedre svetoga Petra* (nakon liturgijske reforme u Katoličkoj crkvi slavi se 22. veljače) i blagdana *Obraćanja svetoga Pavla*. Ta dva datuma stoga imaju i svoja simbolična značenja. Prvi datum naznačuje *cilj* molitve: svo kršćanstvo u zajedništvu s apostolskim prvakom sv. Petrom, a drugi datum ukazuje na način ili *metodu* kojom je jedino moguće postići taj cilj: temeljito obraćenje Kristu, svakog kršćanina, u svim kršćanskim zajednicama, obraćenjem kakvo je npr. bilo on sv. Pavla kod Damaska.

Na južnoj hemisferi, gdje je siječanj blagdansko vrijeme, crkve često Molitvenu osminu prakticiraju u koje drugo doba godine, najčešće oko blagdana *Duhova* (kako je to još 1926. preporučio pokret *Vjera i ustrojstvo*). I

blagdan Duhova je također znakovit i bogat simbolikom, budući da je Duh Sveti Onaj po kojem se ostvaruje i vrši svako istinsko i Bogu sukladno jedinstvo. Stoga je predduhovsko i poslijeduhovsko vrijeme također primjereno i za provođenje Osmine, ali i za ponovne molitve za jedinstvo onih koji su Osminu već slavili u siječanjskom terminu.

Materijali sadržani u ovim molitvenim priručnicima, nisu dakle ograničeni samo na jedan tjedan u godini, bilo to u siječnju, bilo oko Duhova. Neka svaka sredina bude fleksibilna i prilagodljiva ne samo glede tih dvaju preporučenih termina Osmine, nego i glede uporabe ovih molitvenih materijala u bilo koje drugo doba godine. Ovdje ponuđeni materijal neka bude shvaćen kao mogućnost da ga se koristi tijekom cijele godine, uvijek iznova pronalazeći prigode, da se zajednički moli za takvo i toliko jedinstvo kršćana, kakvo je Krist htio i za koje je molio.

PRILAGODBA TEKSTA

Materijal koji se može naći u ovoj knjižici ponuđen je uz očekivanje da će, gdje je god

moguće, biti prilagođen za uporabu na mjesnoj razini. Pritom valja voditi računa o lokalnim i naslijeđenim liturgijskim praksama i o ukupnom društvenom i kulturnom kontekstu lokalne sredine. Takve adaptacije, po naravi stvari, trebaju biti rezultat ekumenske suradnje i usuglašavanja lokalnih kršćanskih zajednica koje su pozvane svjedočiti jedinstvo i zajedništvo na svojoj lokalnoj razini.

U nekim sredinama već postoje ekumenske strukture koje su u mogućnosti zajednički prilagoditi materijal, a ondje gdje još ne postoje, nadamo se da bi i ova potreba za prilagodbama mogla biti poticaj za stvaranje takvih struktura.

KAKO KORISTITI MATERIJALE ZA MOLITVENU OSMINU?

- Za crkve i kršćanske zajednice koje Molitvenu osminu slave i jednim zajedničkim molitvenim slavljem među materijalima je na raspolaganju i model *zajedničkog ekumenskog molitvenog slavlja* Riječi Božje.
- crkve i kršćanske zajednice, nadalje, mogu dijelove materijala, primjerice molitvene tekstove

koji se nalaze u *zajedničkom molitvenom ekumenskom molitvenom slavlju*, u *Osam dana* ili pak među *dopunskim molitvama* i *pjesmama*, uvrstiti, na prikladnim mjestima, i u vlastita liturgijska slavlja, poštujući pritom liturgijsku disciplinu i propise svoje crkve.

- Zajednice koje Molitvenu osminu obilježavaju bogoslužjima tijekom svih dana Osmine, da bi se izbjeglo ponavljanje istih tekstova, mogu se poslužiti materijalima priređenim za svaki pojedini dan, u dijelu pod naslovom *Osam dana*.

- Oni koji žele organizirati *biblijska proučavanja* na teme Molitvene osmine, mogu kao polazište uzeti biblijske tekstove i razmatranja uz *Osam dana*. Komentar uz svaki dan može dovesti do oblikovanja završne molitve vjernika.

- Za one pak koji žele moliti samostalno i privatno, materijal može poslužiti usmjeravanju njihovih molitvenih nakana. Premda mole samostalno, bit će svjesni da su povezani u zajedništvo sa svima koji diljem svijeta mole za veće vidljivo jedinstvo crkve Kristove.

UVOD U TEMU ZA 2015. GODINU

**Kaže joj Isus: »Daj mi piti! «
(Iv 4, 1-42)**

1. Tko god pije ove vode...

Putovanje, vrelo sunce, umor, žeđ... „Daj mi piti.“ Ugasiti žeđ je potreba svih ljudi. Sam Bog, koji je u Kristu postao čovjekom (Iv 1, 14), oplijenivši sam sebe, da bi nam postao sličan (usp. Fil 2, 6-7), može moliti Samarijanku: „Daj mi piti“ (Iv 4, 7). U isto vrijeme, taj Bog koji nas želi susresti, sam nudi živu vodu: „voda koju ću mu ja dati postat će u njemu izvorom vode koja struji u život vječni.“ (Iv 4, 14).

Susret između Isusa i Samarijanke nas ohrabruje da kušamo vodu iz drugog zdenca i da ponudimo malo vode iz svoga vlastitog zdenca. Naša različitost nas obogaćuje. Molitvena osmina za jedinstvo kršćana je posebno vrijeme za molitvu, susret i dijalog. Ona nudi priliku da se prepoznaju i priznaju bogati i dragocjeni darovi onih koji su različiti od nas, i da se moli Boga za dar jedinstva.

„Tko od ove vode pije, vraćat mu se teško nije“, kaže jedna brazilska poslovice, koja se koristi, kada posjetitelj otputuje. Čaša svježe vode, *chimarrão*¹, kavu ili *tereré*² znak su prihvaćanja, dijaloga i bliskosti. Biblijska gesta, da se svakom tko dođe, dadne vode (Mt 10, 42), znak je dobrodošlice i gostoljubivosti, uobičajen u svim krajevima Brazila.

Suočavanje s tekstom iz Ivanovog evanđelja tijekom Molitvene osmine, može pomoći pojedincima i zajednicama da prepoznaju dijalošku narav Kraljevstva Božjega, kojeg je proglasio Isus.

Tekst nas uči koliko je važno da ljudi poznaju i razumiju svoj identitet, jer tada neće biti uznemireni identitetom drugoga. Ako se ne osjećamo ugroženi, moći ćemo iskusiti da se s drugima nadopunjujemo: jedna osoba ili jedna kultura nije dovoljno! Slika koju povezujemo s

¹ *Chimarrão* je tradicionalni napitak, koji se pije na jugu Brazila, većinom u krugu obitelji i prijatelja. Pripravlja ga se tako da se vrelom vodom prelije osušeno lišće biljke mate, koja raste kao grm ili omanje stablo.

² *Tereré* se priprema slično kao i *Chimarrão*, ali s hladnom umjesto vrelom vode.

riječima „Daj mi piti“, slika je koja izražava komplementarnost: Tko pije vodu iz zdenca drugih, počinje osjećati kako drugi žive. To dovodi do razmjene darova, koja obogaćuje. Gdje se odbacuju darovi drugih, nastaje velika šteta za društvo i crkvu.

Tekst iz četvrtog poglavlja Ivanova Evanđelja prikazuje Isusa kao stranca koji dolazi umoran i žedan. Potrebna mu je pomoć i on traži vode. Žena je u svojoj zemlji; zdenac pripada njenom narodu. Ona ima posudu da zahvati vodu i ona je ta koja ima pristup vodi. No, i ona je žedna. Oboje se susreću na zdencu i taj susret im otvara iznenađujuće mogućnosti.

Isus ne prestaje biti Židov, čak i ako pije vodu koju mu daje Samarijanka. Samarijanka ostaje ta koja jest, čak i ako nasljeđuje Isusa. Ako priznamo da trebamo jedni druge, mi ćemo se međusobno nadopunjavati i uzajamno obogaćivati.

Izraz „Daj mi piti“, pretpostavlja da i Isus i Samarijanka mole za ono što im je potrebno od onog drugog. Taj nas izričaj prisiljava da priznamo, da ljudi, zajednice, kulture, religije i nacije trebaju jedni druge.

Izraz „Daj mi piti“ izražava stav koji uviđa da trebamo jedni druge, kako bismo mogli ispuniti poslanje crkve. On nas prisiljava da promijenimo svoj način gledanja. Obvezuje nas da se zalažemo za jedinstvo u našoj različitosti i da budemo otvoreni za različite oblike kršćanske duhovnosti i kršćanskog bogoslužja.

2. Crkveni i religiozni kontekst Brazila

Brazil se može okarakterizirati kao vrlo religiozna zemlja. Tradicionalno se smatra zemljom u kojoj su odnosi između društvenih slojeva i etničkih skupina prožeti određenom „srdačnošću“. Trenutno, međutim, Brazil proživljava vrijeme rastuće netolerancije, koja se očituje u visokom stupnju nasilja. To se osobito usmjerava protiv manjina i slabih: tamnoputih ljudi, mladih, homoseksualca, sljedbenika afro-brazilskih religija, žena i autohtonih naroda. Ova je netrpeljivost ostala dugo vremena prikrivena. Kada je postala prepoznatljiva pokazala je Brazil u drugačijem svjetlu, kada je 12. listopada 1995. godine, na blagdan naše drage Gospe od Bezgrešnog začeća (Aparecida), zaštitnice Brazila, jedan biskup Neo-pentekostne

crkve, u emisiji na televiziji koja se prikazuje diljem zemlje, nogama udarao Gospin kip. Od tada se uvijek iznova ponavljaju slučajevi netolerancije među kršćanima. Također se sve češće događa i iskazivanje netrpeljivosti kršćana protiv drugih, posebno protiv afro-brazilskih i autohtonih religija.

Takvo ponašanje se temelji na logici prema kojoj su crkve konkurenti na tržištu religija. Neke kršćanske skupine u Brazilu ponašaju se sve više kao natjecatelji: natječe se za pažnju masovnih medija, za veći broj pripadnika zajednice, za javne fondove i za državne potpore kod velikih događaja. Upravo na taj fenomen upozorava papa Franjo kada piše: „Duhovna svjetovnost dovodi neke kršćane da budu u ratu s drugim kršćanima, koji se protive njihovoj težnji za moću, prestižem, zadovoljstvom, ili gospodarskom sigurnošću.“ (*Evangelii Gaudium*, br. 98).

Ovo vjersko natjecanje ima za tradicionalne kršćanske crkve kao posljedicu gubitak pripadnika odnosno stagniranje broja njihovih članova. To pak jača mišljenje, da je samo crkva s velikim brojem članova jaka i dinamična crkva. Zbog takvih kretanja u tradicionalnim crkvama raste

distanciranje od težnje i nastojanja za vidljivim jedinstvom crkve.

„Tržišno orijentirane“ kršćanske skupine teže za stranačko-političkim utjecajem. U nekim slučajevima je osnovana vlastita politička stranka. Tu je i povezivanje s posebnim interesnim skupinama, kao što su zemljoposjednici, poljoprivredna industrija i financijska tržišta. Neki promatrači čak govore o „konfesionalizaciji političkog života“, zbog koje je u opasnosti odvojenost crkve od države. Logika ekumenskog zauzimanja, koje nastoji da se sruše zidovi razdvajanja, nadomješta se logikom težnje za ekonomskom dobiti i zaštitom vlastitih konfesionalnih interesa.

Iako se, prema popisu stanovništva iz 2010. godine, 86,8 posto stanovništva Brazila, izjašnjavaju kao kršćani, zemlja ima vrlo visoku stopu nasilja. Čini se dakle da veliki broj kršćana ne pridonosi tome, da nenasilno ponašanje i poštivanje ljudskog dostojanstva dobije veći značaj u društvu. To se može oslikati slijedećim podacima:

Nasilje nad ženama: U razdoblju od 2000. do 2010. godine, u Brazilu je ubijeno 43.700 žena. 41

posto žena, koje su bile žrtve nasilja, silovane su u svojim vlastitim domovima.

Nasilje protiv urođenika: nasilje nad autohtonim narodima često je povezano s izgradnjom hidroelektrana i širenjem agroindustrije. Oboje su primjeri razvojnog modela koji trenutno prevladava u Brazilu. Takvi razvojni modeli znatno doprinose činjenici da se proces razgraničenja i priznanja autohtonih teritorija odgađa. U 2011. godini, izvještaj Komisije za pastoral zemlje (CPT), koja je povezana sa (rimokatoličkom) Brazilskom biskupskom konferencijom, dokumentirao je 450 građevinskih projekata na autohtonim područjima u Brazilu. Ovi projekti se provode bez odgovarajućeg savjetovanja s autohtonim narodima, koje predviđa „Sporazum o autohtonim i u plemenima živućim narodima u neovisnim Državama“ Međunarodne organizacije rada (ILO 169). Izvještaj CPT osuđuje ubojstvo 500 urođenika u razdoblju od 2003. do 2011.; 62,7 posto tih ubojstava počinjeno je u državi Mato Grosso do Sul. Prosječno 56 urođenika biva ubijeno svake godine.

Na prevladavanju raznih oblika netolerancije treba raditi na pozitivan način: poštivanjem legitimne različitosti i promicanjem dijaloga, koji je trajni put k pomirenju i miru u vjernosti Evandjelju.

3. Hermeneutičke odluke

Metoda kojom radi CEBI i koja je naširoko uobičajena u Latinskoj Americi zove se „kontekstualno čitanje Biblije.“ Radi se o znanstvenom i u isto vrijeme k bazi orijentiranom pristupu biblijskim tekstovima.

Kontekstualno čitanje Biblije odabire svakodnevno iskustvo kao polazište svake biblijske teologije i svakog tumačenja. Orijentiramo se pitanjima koja je postavio Isus na putu za Emaus (usp. Lk 24,13-24): Što se dogodilo? Što to govoriš? Koračamo od konteksta svakodnevnog života k biblijskom tekstu. Na tom putu, Biblija je svjetiljka našim nogama i svjetlo našim stazama (usp. Ps 119, 105). Mi koristimo Bibliju kao džepnu svjetiljku, koja nam dariva svjetlo za naš životni put. Biblijski tekst nas uči i preobražava, da ovdje i sada budemo svjedoci Božje volje.

4. Meditacije za osam dana

S ovim meditacijama idemo na put kroz osam dana, kojem je polazište „navještaj“ i koji nas dalje vodi k postajama „priznavanja“, „odmaka“, „propovijedanja“ i „svjedočenja“. Osmina počinje navještajem Boga koji nas je stvorio na svoju sliku, na sliku Trojedinoga Boga, jedinstva u različitosti. Raznolikost odgovara stvoriteljskoj Božjoj volji. Slijede neki događaji koji razotkrivaju i priznaju grijeh i diskriminaciju. U daljnjem tijeku radi se o odmaku od grešnih, diskriminatornih stavova kao prvom koraku prema jedinstvu Kraljevstva Božjega. Na kraju, svjedočimo Božju milost, jer nam On unatoč našoj nedostatnosti uvijek iskazuje dobrodošlicu i jer nas Njegov Duh Sveti vodi k pomirenju i jedinstvu. Tako stječemo iskustvo Pedesetnice, izljev mnogih darova Duha, koji vode k ostvarenju kraljevstva Božjega.

**PREDSTAVLJANJE ORGANIZACIJA KOJE
SU PRIPREMILE MATERIJAL ZA
MOLITVENU OSMINU ZA JEDINSTVO
KRŠĆANA 2015. GODINE**

Ekumensko vijeće Crkava i Papinsko vijeće za promicanje jedinstva kršćana, koji zajedno nose molitvenu osminu za jedinstvo kršćana imaju zajedničko, zamolili su Nacionalno vijeće kršćanskih Crkava u Brazilu (CONIC³), da pripremi materijale za Molitvenu osminu 2015. CONIC je u tu svrhu okupio radnu skupinu sastavljenu od predstavnika crkava članica i pridruženih ekumenskih organizacija. Ova radna skupina se sastala u veljači i u travnju 2012. godine te dovršila svoj rad u srpnju 2012. godine.

Međunarodni odbor, kojega su sazvali oba nositelja Molitvene osmine, sastao se od 22. do 27. rujna u São Paulu, u Brazilu, kako bi dovršili rad na materijalima. Susret je održan u „Hotel e Centro de Convenções Santa Mônica“. Hotel je smješten u siromašnoj četvrti na periferiji São Paula. Hotel i konferencijski centar Santa Monica

³ Sve skraćenice polaze od portugalskog načina pisanja: CONIC = Conselho Nacional de Igrejas Cristãs do Brasil.

vode redovnici augustinci i služi im, između ostalog, kao oslonac za razne socijalne projekte koje provode u toj četvrti.

Međunarodni odbor nije samo napravio urednički rad na tekstovima koje je dostavio CONIC. On je također posjetio Ekumenski centar za evangelizaciju i obrazovanja puka (CESEP) i sastao se s njegovim vodstvom i nekolicinom studenata. Osim toga, bavio se doprinosom ekumenskog pokreta, a osobito Ekumenskog vijeća Crkava, razjašnjavanju kršenja ljudskih prava počinjenih za vrijeme vojne diktature u Brazilu (1964.-1985.).

Međunarodni odbor izražava svoju zahvalnost bratu Joséu Oscaru Beozzo kao i timu i studentima CESEP-a. Također zahvaljuje i gosp. Anivaldu Padilha i prof. dr. Magali do Nascimento Cunha, koji su, često na dirljiv način, pridonijeli da članovi Međunarodnog odbora mogu bolje razumjeti socijalnu i crkvenu pozadinu teme i tekstova Molitvene osmine 2015. godine.

Međunarodni odbor posebno zahvaljuje:

MOLITVA ZA JEDINSTVO KRŠĆANA 2015.

Nacionalnom vijeću kršćanskih Crkava u Brazilu (CONIC):

- Biskupu Manoelu João Franciscu - predsjedniku (rimokatoliku)

- Crkvenoj nadstojnici Elineti W. Paes Miller - drugoj dopredsjednici (prezbiterijanka)

- Rev. Romi Márcia Bencke - glavnoj tajnici (luteranka)

- Osobita zahvalnost pripada i CONIC-ovom prvom potpredsjedniku, biskupu Franciscu de Assis (anglikanac), koji je uspostavio kontakt između CONIC-a i Ekumenskog vijeća Crkava u pogledu Molitvene osmine 2015. godine.

Brazilskom regionalnom uredu latinoameričkog vijeća Crkava (CLAI):

- Crkvenom nadstojniku Darliu Alves - glavnom tajniku (prezbiterijanac)

Ekumenskom centru za biblijske studije (CEBI):

- Pastorigi Odji Barros - članici Upravnog odbora (baptistkinja)

- Gosp. Edmílsonu Schinelo – tajniku Upravnog odbora (rimokatolik)

- Dr. Paulu Ueti – savjetniku (anglikanac)

Ekumenskom centru za savjetovanje i obrazovanje

- Gosp. Cláudiu Becker – savjetniku (luteran)

- Posebna zahvala župnici Lusmarini Campos Garcia (luteranka) i župniku Donaldu Nelsonu za engleski prijevod rukopisa.

Nacionalno vijeće kršćanskih Crkava u Brazilu (CONIC) veoma cijeni činjenicu da je bilo pozvano pripremiti materijale za Molitvenu osminu za jedinstvo kršćana 2015. godine. Ovaj poziv ima veliki značaj kako za CONIC tako i za ekumenski pokret u Brazilu u cjelini. U pripremi materijala CONIC je surađivao s drugim ekumenskim organizacijama koje promiču ekumenski dijalog u našoj zemlji. Tri su partnera zajednički pripremila materijal:

Nacionalno vijeće kršćanskih Crkava u Brazilu (CONIC), osnovano 1982. godine. Pripadaju mu slijedeće crkve: Rimokatolička crkva, Evangelička crkva luteranske ispovijesti u

Brazilu (IECLB), Anglikanska episkopalna crkva u Brazilu, Sjedinjena prezbiterijanska crkva i Antiohijska sirijsko-pravoslavna crkva. Razne ekumenske udruge pripadaju mu kao "bratske članice" (membros fraternos). CONIC promiče jedinstvo kršćanskih crkava i teži u isto vrijeme za tim da u brazilskoj stvarnosti dolazi do izražaja evanđelje o Kraljevstvu Božjem i njegovoj preobražajnoj snazi. Stoga se CONIC zauzima za dostojanstvo svih ljudi kao i za primjenu ljudskih prava i dužnosti. Ovo zauzimanje je za CONIC izraz vjernosti Evanđelju.

Latinoameričko vijeće crkava (CLAI), također osnovano 1982. godine, ima za cilj olakšati dijalog i suradnju među crkvama i ekumenskim organizacijama te stvarati prostor za međureligijski dijalog. Ono to vidi kao korake na putu prema jedinstvu i zajedničkom svjedočenju i služenju.

Ekumenski centar za proučavanje Biblije (CEBI), osnovan 1979. godine, ekumenska je ustanova posvećena produbljivanju i učvršćivanju rada s Biblijom na bazičnoj razini. Takvom metodom podupiru se bazične skupine na razmišljanje o svojoj situaciji kako bi je zajedničkim zauzimanjem poboljšale. CEBI

promiče duhovnost koja se fokusira na razvoj života, osobito se posvećujući onim društvenim skupinama u zemlji koje su najviše marginalizirane.

MOLITVENO SLAVLJE

Uvod u molitveno slavlje

Ovaj nacrt za ekumensko molitveno slavlje može se koristiti za *otvaranje* Molitvene osmine za jedinstvo kršćana, za tzv. *središnje molitveno slavlje* ili pak *u bilo kojoj drugoj prigodi tijekom Osmine i izvan nje*.

Isus je svjesno izabrao proći kroz Samariju na svom putu iz Judeje u Galileju. Na tom putu on prolazi pored zdenca iz kojeg jedna Samarijanka redovito crpi vodu. Ekumenska skupina iz Brazila, koja je pripremila ovo molitveno slavlje, poziva nas da dva simbola: "put" i "vodu" shvatimo kao slike vidljivog jedinstva kršćana, za koje molimo u ovoj Osmeni. Brazilska pripremna skupina predlaže razmišljati o sljedećim polazišnim pitanjima, koja daju smjer molitvenom slavlju:

Kako izgleda put do jedinstva, kojim bismo mi trebali ići, da bi svijet želio piti iz izvora života, koji je sam Isus Krist?

Kojim putem doći do takvog jedinstva u kojem će imati mjesta i biti cijenjena naša različitost i mnogostrukost?

Na putu jedinstva postoji dobro ispunjen zdenac; ispunjen je vodom, koja Isus treba na svom putu, ali i s vodom koju on daje i koja vodi u vječni život. Voda koju svakodnevno zahvaća Samarijanka je voda koja gasi žeđ. To je voda koja čini da pustinja procvjeta. Voda koju daje Isus je voda nad kojom lebdi Duh Božji, voda života. To je voda kojom smo bili kršteni.

Tekst iz Ivanova evanđelja, 4, 1-42, u središtu je Molitvene osmine za jedinstvo kršćana. Ovaj dugi odlomak evanđelja umjesto jednog čitača može čitati više glasova, ili ga se može na prikladan način scenski uprizoriti.

Za oblikovanje molitvenog slavlja i za način propovijedi, odnosno meditacije, ima više mogućnosti, koje će ovisiti o veličini okupljene zajednice:

- Razmjena mišljenja o gore navedenim polazišnim pitanjima, u malim skupinama;
- Propovijed ili služba riječi kod koje će se evanđelje tumačiti imajući u vidu polazišna pitanja.

Put i zdenac

„Put“ može biti oblikovan među ostalim i sa svijećama, cvijećem, šarenim komadićima tkanine, već prema svojstvima prostora u kojem se odvija molitva. Na kraju procesijskog puta se nalazi velika posuda (zdenac) s više vodom napunjenih vrčeva, koji mogu biti vrlo različiti, kako bi predočili različitost sudjelujućih crkava i skupina.

Predslavitelji, čitači i drugi koji sudjeluju u slavlju na put polaze u procesiji. Na zdencu svaki predstavnik ili predstavnica crkve sudionice polako izlijeva vodu iz jednog vrča u zdenac. Ta voda, koja se iz različitih vrčeva slila u jedno, simbol je našeg jedinstva, već prisutnog, premda nepotpunog i nedostatno vidljivog. Ova simbolička gesta trebala bi biti na početku slavlja, da bi potom bila protumačena u propovijedi.

„Oblikovanje puta“ može se koristiti i kod priznanja grijeha, tako da u zajednicu koja moli za jedinstvo priđu ljudi iz različitih smjerova na isti put, gdje će zajedno priznati svoje grijeha i zatražiti oprost od Boga i bližnjih.

Nakon slavlja, gdje postoji mogućnost, neka se, kao poseban znak zajedništva i uzajamne komunikacije, upriliči *agape*, makar to bila i posve skromna okrjepa.

Struktura slavlja

Posebna pažnja neka se posveti tome, da u slavlju mogu u potpunosti sudjelovati i osobe s posebnim potrebama

Slavlje se sastoji iz četiri dijela:

Uvod / Priprava / Preludij

I. Okupili smo se u nadi i jedinstvu

- Pozdrav dobrodošlice i uvod u Molitvenu osminu i njenu temu
- Ispovijed grijeha i molitva „Gospodine, smiluj se“ (Kyrie)

II. Slušamo riječ Božju

- Biblijsko čitanje
- Propovijed ili meditacija

III. Odgovaramo zajedno u vjeri

- Ispovijed vjere (*Nicejsko-carigradskim ili Apostolskim vjerovanjem ili pak po*

obrascu iz obreda krštenja)

- Molbenice (*Molitve vjernika*)
- Obvezivanje samoga sebi i predanje
- Molitva Gospodnja (Oče naš)
- Pozdrav mira

IV. Zajedno polazimo u svijet

- Pjesma / Postludij

RED SLAVLJA

P: Predslavitelj(i)

Č: Čitač

Z: Zajednica

I. Okupljamo se u nadi i jedinstvu

Pjesma (*ovdje predložena ili neka druga*)

Za vrijeme pjesme odvija se svečani ulaz u procesiji predslavitelja, predstavnika kršćanskih zajednica i sudionika u molitvi, s upaljenim svijećama, križem, evanđelistarom, te eventualno s cvijećem, šarenim komadićima tkanine i sl., do povelike posude (zdenca) s vrčevima raznih veličina, gdje svaki predstavnik ili predstavnica crkve sudionice polako izlijeva vodu iz jednog vrča u zdenac (prema opisu na str. 34).

Ti, Kriste, Kralj si vjekova,

Ti vladar sviju naroda,

Ti sudac si jedincati

Svih umova i srdaca.

Kriste, Kralju, mir i jedinstvo,
podaj crkvi svojoj kršćanskoj.

Glavari svih te naroda
Pred svijetom javno častili,
A mi Ti evo kličemo:
Ti višnji kralj si sviju nas!

Kriste, Kralju...

O Kriste, mira vladaru,
Pokori srca buntovna,
U jedno stado skupi sve
Od tebe što odlutaše.

Kriste, Kralju...

Sva slava tebi, Isuse,
Što vlašću svijetom upravljaš,
I ocu s duhom preblagim
U vječne vijeke vjekova.

Kriste, kralju...

Liturgijsko otvaranje

P: U ime Oca i Sina i Duha Svetoga.

Z: Amen.

P: Milost vam i mir od Boga, Oca našega, i
Gospodina Isusa Krista. (*1 Kor 1,3*)

Z: I s duhom tvojim.

P: Ovo molitveno slavlje je pripremljeno u Brazilu koji se može okarakterizirati kao vrlo religiozna zemlja. Tradicionalno se smatra zemljom u kojoj su odnosi između društvenih slojeva i etničkih skupina prožeti određenom „srdačnošću“. Trenutno, međutim, Brazil proživljava vrijeme rastuće netolerancije, koja se očituje u otvorenom nasilju, usmjerenom osobito prema manjinama i slabima. Netolerancija je sve veća i među kršćanskim skupinama i crkvama. Postoji određena religiozna konkurencija, koja utječe na sve kršćanske konfesije. Učinak tih iskustava jest da se neke crkve i kršćanske skupine otuđuju od jedne od ključnih zadaća kršćanske crkve: od potrage za većim stupnjem vidljivoga jedinstva i od njegove dogradnje. Pomolimo se.

Molitva

P: Svemogući Bože, ispuni nas svojim duhom jedinstva, koji priznaje naše razlike.

Z: Ispuni nas otvorennošću u kojoj smo svi dobrodošli i koja nas oblikuje u zajednicu.

P: Ispuni nas vatrom svoga Duha, koji povezuje ono što je odijeljeno i liječi ono što je bolesno.

Z: Ispuni nas svojom milošću, koja pobjeđuje mržnju i oslobađa nas od nasilnosti.

P: Ispuni nas svojim životom koji pobjeđuje smrt.

Z: Blagoslovljen Bog milosrđa, Otac, Sin i Duh Sveti, koji čini sve novo. Amen.

Pjesma (*npr. Laudate omnes gentes ili slična pjesma*)

Priznanje krivnje

P: Ponizno, kao braća i sestre u Kristu, molimo za Božje milosrđe i odgovorimo na Božje poslanje, da bismo prevladali ono što nas odvaja od Njega i jedne od drugih.

Z: Kyrie eleison, Gospodine, smiluj se.

P: Milostivi Bože, stvoritelju svih stvari, Tvoj duh lebdio je nad vodama. Život je proklijao i počeo cvasti u različitosti. Priznajemo da nam je teško živjeti s razlikama. Oprosti nam misli, riječi i djela koja povrjeđuju krše naše jedinstvo.

Z: Kyrie eleison, Gospodine, smiluj se.

P: Milosrdni Bože, Gospodine Isuse Kriste, Milosti i Radosti u izobilju, Slušatelju i Učitelju. Ti darivaš novu nadu. Ti liječiš rane tijela i duše. Priznajemo, da nismo slušali različitost glasova bližnjih. Propuštali smo izgovoriti riječi ozdravljenja i nade. Okretali smo se od onih koji trebaju našu solidarnost i prijateljstvo.

Z: Kyrie eleison, Gospodine, smiluj se.

P: Milosrdni Bože, Duše Sveti, Izvore svega stvorenoga, Vječna i životvorna Riječi. Priznajemo često prečujemo žalopoj Tvoga stvorenja. Ono vapi za oslobođenjem i obnovom. Pomozi nam da zajedno čujemo Tvoj glas u svemu što živi, pati i čezne za ozdravljenjem i zdravljem.

Z: Kyrie eleison, Gospodine, smiluj se.

P: Bože, izvore milosrđa i milosti, oprosti nam naše grijehе. Podari nam svoju ljubav, koja nas mijenja, i daj da u nama postane živi izvor, čija voda dariva vječni život. Okrijepi svoj narod. To te molimo po Isusu Kristu, Gospodinu našem.

Z: Amen.

Pjesma (npr. „*Ja se kajem, Bože mili*“ ili neka druga pokajnička pjesma)

Ja se kajem, Bože mili,
od svakoga grijeha moga,
moje srce gorko cvili,
jer uvrijedih tebe Boga.

Milosrđe tvoje veće
nego moje sve krivine;
tvoja milost pustit neće
skrušen grešnik da pogine.

Ja te ljubim, dobri Bože,
iz dna srca ljubim tebe
što mi više duša može,
više nego samog sebe.

II. Slušamo Božju riječ

Biblijsko čitanje

Č: Ivan 4,1-42, str. 5-9 (*umjesto jednog čitača, evanđelje može čitati više osoba ili ga se pak može na prikladan način scenski uprizoriti*)

P: Propovijed (homilija) ili meditacija

Instrumentalna glazba (meditativno)

III. Odgovaramo zajedno u vjeri

Vjerovanje (Credo)

(Umjesto Nicejsko-carigradskog može se koristiti i Apostolsko vjerovanje i / ili pak obrazac iz obreda krštenja)

P: Ispovjedimo sada svi zajedno našu kršćansku vjeru:

P, Č i Z:

Vjerujem u jednoga Boga, Oca svemogućega,
stvoritelja neba i zemlje,
svega vidljivoga i nevidljivoga.

I u jednoga Gospodina Isusa Krista,
jedinorođenoga Sina Božjega.

Rođenog od Oca prije svih vjekova.

Boga od Boga, svjetlo od svjetla,
pravoga Boga od pravoga Boga.

Rođena, ne stvorena,
istobitna s Ocem,

po kome je sve stvoreno.

Koji je radi nas ljudi i radi našega
spasenja sišao s nebesa.

I utjelovio se po Duhu Svetom
od Marije Djevice:

i postao čovjekom.
Raspet također za nas:
pod Poncijem Pilatom mučen i pokopan.
I uskrsnuo treći dan, po Svetom Pismu.
I uzašao na nebo:
sjedi s desne Ocu.
I opet će doći u slavi
suditi žive i mrtve,
i njegovu kraljevstvu neće biti kraja.
I u Duha Svetoga,
Gospodina i životvorca;
koji izlazi od Oca /i Sina/.
Koji se s Ocem i Sinom skupa časti
i zajedno slavi;
koji je govorio po prorocima.
I u jednu svetu katoličku i
apostolsku crkvu.
Ispovijedam jedno krštenje za
oproštenje grijeha.
I iščekujem uskrsnuće mrtvih.
I život budućega vijeka.
Amen.

Ili (alternativno):

P: Ispovjedimo sada svi zajedno našu kršćansku vjeru:

P: Vjerujete li u Boga Oca svemogućega, stvoritelja neba i zemlje?

Z: Vjerujem!

P: Vjerujete li u Isusa Krista, Sina njegova jedinoga, Gospodina našega, koji je rođen od Marije Djevice, trpio i bio pokopan, koji je od mrtvih uskrsnuo i sjedi zdesna Ocu?

Z: Vjerujem!

P: Vjerujete li u Duha Svetoga, svetu crkvu katoličku, općinstvo svetih, oproštenje grijeha, uskrsnuće tijela i život vječni?

Z: Vjerujem!

P: To je vjera naša. To je vjera crkve. Njom se dičimo. Nju ispovijedamo u Kristu Isusu Gospodinu našem.

P, Č i Z: Amen.

Molbenice (molitva vjernika)

P: Uputimo svoje molitve nebeskome Ocu:

Č1: Vječni, suosjećajni Bože, molimo Te, da Tvoje svjetlo rasvijetli sve ljude, da prepoznamo

Tvoju volju, kako bismo se, unatoč svim našim razlikama, susretali s povjerenjem, prijazno i suradnički.

Z: Tebe molimo, usliši nas.

Č2: Vječni, suosjećajni Bože, molimo Te, za sve koji pomažu bližnjima, da svojom ljubavlju, skrbi i gostoprimstvom budu znakom jedinstva u Kristu.

Z: Tebe molimo, usliši nas.

Č3: Vječni, suosjećajni Bože, molimo Te, za dar mira. Pomozi svima koji teže miru i daj im snagu da suoblikuju tolerantni i nenasilni svijet.

Z: Tebe molimo, usliši nas.

Č4: Vječni, suosjećajni Bože, Ti nam govoriš kroz svoje stvorenje, kroz proroke i osobito kroz Tvoga Sina, Isusa Krista. Pomozi svojoj crkvi da čuje Tvoj glas i prepozna da ju zoveš k jedinstvu u bogatstvu pomirenih različitosti.

Z: Tebe molimo, usliši nas.

Č5: Vječni, suosjećajni Bože, u ime tvoga Sina Isusa Krista, Gospodina našega, molimo, za nas ovdje sabrane i za sav svijet, da nam žed utažiš vodom života. Kao stranac, Tvoj je Sin molio za vodu ženu iz Samarije, kako bi utažio svoju

žed. Molimo Te, podari nam, po Njemu, živu vodu koja daje vječni život.

Z: Tebe molimo, usliši nas.

Mogu se dodati i druge molbe, ovisno o potrebama i mjesnim prilikama.

P: Nebeski naš Oče, Ti čuješ naše kako naše izgovorene molitve tako i one u našim nutrinama oblikovane a neizgovorene molitve, primi ih i usliši po Kristu, Gospodinu našem.

Z: Amen.

Obvezivanje samoga sebi i predanje

P: Isus Krist nas uči da svoj život darivamo kao znak ljubavi i suosjećanja. Molimo Te, dobri Bože, da i mi sami postanemo žive žrtve, koje žive od Tvoje milosti i djeluju u skladu s Tvojom riječju.

Predstavnici kršćanskih zajednica polažu na zdenac (na posudu s vodom ili uz nju) svoje simbolične darove koji naznačuju neki izraženiji dar kojeg ima njihova zajednica, a s kojim darom namjeravaju promicati jedinstvo (možda je uputno

prethodno se konzultirati o tome što tko donosi, kako bi došlo do izražaja bogatstvo različitih darova i njihova komplementarnost).

P: Bože, ti si uvijek s nama i pratiš nas. Daruj nam Tvoje svjetlo i Tvoj duh, da možemo vjerno vršiti svoje službe. Pomozi nam da prema svakome budemo ljubazni i svoje uho otvaramo osobito za one koji su drugačiji od nas. Uzmi sve što je nasilno u našim srcima. Pomozi nam prevladati stavove koji isključuju druge i povrjeđuju njihovo dostojanstvo. Učini naše zajednice privlačnim mjestima, na kojim će biti moguće iskusiti oprost, radost i snagu vjere i približiti se Isusu Kristu, Gospodinu našem.

Z: Amen.

Oče naš (*pjevano ili recitirano*)

P, Č i Z: Oče naš, koji jesi na nebesima, sveti se Ime Tvoje.

Dođi kraljevstvo Tvoje, budi volja Tvoja, kako na Nebu, tako i na Zemlji.

Kruh naš svagdanji daj nam danas,

i otpusti nam duge naše,

kako i mi otpuštamo dužnicima svojim.

i ne uvedi nas u napast,
nego izbavi nas od zla.
Amen.

Pozdrav mira

P: Bog nas uči, da s povjerenjem prihvaćamo jedni druge i budemo susretljivi i gostoljubivi. On neka nam podari mir i spokoj, da zajedno nastavimo hod na putu prema jedinstvu kršćana. Pružimo jedni drugima znak mira!

Svi sudionici molitvenog slavlja onima u svojoj blizini ili pružaju ruku, ili se naklone jedni prema drugima, ili se zagrlje, pri tome izgovarajući riječi: „Mir s tobom!“

IV. Zajedno polazimo u svijet

Blagoslov

P: Neka te Gospodin blagoslovi i čuva.
Neka ti srce ispuni nježnošću, dušu radošću,
uši glazbom, nos miomirisom, usta pjesmom,
da te nada obasja i ispuni.

Isus Krist, koji je voda živa,

bio iza tebe, da te zaštititi.

Bio pred tobom, da te vodi.

Bio uz tebe, da te prati.

Bio u tebi, da te utješi.

Bio nad tobom, da te blagoslovi.

Duh Sveti, koji život daje i posvećuje,

bio u tebi, da ti misli budu posvećene.

Djelovao po tebi, da ti rad bude posvećen.

Ispunio ti srce, da voliš što je sveto.

Ojačao te, da braniš što je sveto.

Boravio u tvom srcu

i zapalio ogranj svoje ljubavi u tebi.

Okrijepio te u vjeri, nadi i ljubavi.

Blagoslovio te svemogući i milosrdni Bog:

Otac, Sin i Duh Sveti.

Z: Amen.

P: Idite u miru.

Z: Bogu hvala.

Pjesma i / ili Postludij na orguljama (*npr. pjesma na način Taizea: „Ubi caritas et amor“, „Laudate omnes gentes“, ili „Nada te turbe“ sv. Terezije Avilske, čiju petstotu obljetnicu rođenja*

obilježavamo ove 2015. godine, ili neka druga pjesma). Za vrijeme pjesme i postludija na orguljama predslavitelji, čitači i sudionici slavlja izlaze u procesiji.

Zašto taj nemir, zašto tjeskoba?
Bog je pored tebe, vjeruj u milost.
Vjeruj u ljubav uskrslog Krista,
za njega živi!

Nada te turbe, nada te espante:
quien a Dios tiene nada te falta.
Nada te turbe, nada te espante:
solo Dios basta.

Zašto taj nemir, zašto tjeskoba?
Bog je pored tebe, vjeruj u milost.
Vjeruj u ljubav uskrslog Krista,
za njega živi!⁴

⁴ Tekst pjesme je ovdje prilagođen glazbi, dok izvorni tekst pjesme Terezije Avilske „Strpljivost u protivštinama“ glasi:

„Ništa neka te ne uznemiruje,
ništa neka te ne straši;
sve prolazi,
Bog se ne mijenja.
Strpljivost sve dosiže.
Tko ima Boga,
ništa mu ne manjka.
Samo Bog dostaje.“

**BIBLIJSKA RAZMATRANJA I MOLITVE
ZA SVAKI DAN MOLITVENE OSMINE**

PRVI DAN OBJAVA
Morao je proći kroza
Samariju (Ivan 4, 4)

Post 24, 10-33	Abraham i Rebeka na studencu
Ps 42	Košuta što žudi za izvor-vodom
2 Kor 8, 1-7	Darežljivost crkava u Makedoniji
Iv 4, 1-4	Morao je proći kroza Samariju

Komentar

Isus i njegovi učenici bili su na putu iz Judeje u Galileju. Samarija se nalazi između tih dvaju područja. Spram Samarije i Samarijanaca postojale su određene predrasude. Loš ugled Samarije proizlazio je iz njezine mješavine rasa i religija. Nije bilo neobično da netko pođe drugim putem, ne bi li izbjegao prolazak samarijanskim teritorijem.

Što, dakle, znači kada evanđelje po Ivanu svjedoči da je „morao proći kroza Samariju“? Više nego o zemljopisnom pitanju, radi se o Isusovom izboru: „proći kroza Samariju“ znači da je neophodno susresti drugoga, različitoga, onoga kojeg se često doživljava kao prijetnju.

Sukob Židova i Samarijanaca bio je star. Samarijanski preci prekinuli su odnose s monarhijom s juga koja je zahtijevala centralizaciju bogoštovlja u Jeruzalemu (1 Kr 12). Kasnije, kad su Asirci zaposjeli Samariju i odveli većinu mjesnog stanovništva, na njen su teritorij doveli neke strane narode, svakog s njegovim bogovima i božanstvima (2 Kr 17, 24-34). Za Židove su tako Samarijanci postali narod „miješan i nečist“. Puno kasnije, u Ivanovom evanđelju, Židovi, želeći diskreditirati Isusa, optužuju ga govoreći: „Ne kažemo li pravo da si ti Samarijanac i da imaš zloduha?“ (Iv 8, 48).

Samarijanci su, s druge strane, također teško prihvaćali Židove (Iv 4, 8). Bolna rana povijesti postala je još bolnijom kad je 128. godine prije Krista, židovski vođa Ivan Hirkan, uništio hram kojeg su Samarijanci podigli za mjesto bogoštovlja na brdu Gerizimu. U ne jednoj prilici,

o čemu svjedoči Lukino evanđelje, Isus nije bio prihvaćen u Samariji samo stoga što je bio na putu u Judeju (Lk 9, 52). Otpor spram dijaloga je, dakle, dolazio s obje strane.

Ivan jasno ističe da je „proći kroza Samariju“ bio izbor kojeg Isus čini; želio je prijeći granice svoga naroda. Time nam pokazuje da je odvajanje od onih koji su drugačiji i odnošenje samo s onima koji su poput nas zapravo samo-nametnuto osiromašenje. Dijalog s drukčijima od nas pak jest ono što čini da rastemo.

Pitanja

1. Što za mene i moju zajednicu vjere znači „morati proći kroza Samariju“?
2. Koje je korake moja crkva poduzela da bi se susrela s drugim crkvama i što su crkve naučile jedna od druge?

Molitva

Bože svih ljudi,
nauči nas da prolazimo kroz Samariju
kako bismo susreli braću i sestre iz drugih crkava.
Dopusti nam da tamo odlazimo otvorenog srca
da bismo mogli učiti od svake crkve i kulture.

Ti koji si izvor jedinstva,
podaj nam jedinstvo kakvo Krist želi za nas.
Amen.

DRUGI DAN ODBACIVANJE

**Isus je umoran od puta sjedio na
zdencu. (Ivan 4, 6)**

- Post 29, 1-14 Jakov i Rahela na studencu
Ps 137 Kako da pjesmu Gospodnju
 pjevamo u zemlji tuđinskoj!
1 Kor 1, 10-18 Svaki od vas govori: "Ja sam
 Pavlov", "A ja Apolonov"
Iv 4, 5-6 Isus je umoran od puta

Komentar

Isus je prije svog susreta sa Samarijankom bio u Judeji. Farizeji su počeli širiti glas da je Isus krstio više učenika no Ivan. Možda je ta glasina uzrokovala određene napetosti i nelagodu. Možda je bila i uzrok Isusove odluke da napusti Judeju.

Stigavši do zdenca, Isus se odlučuje zaustaviti. Bio je umoran od putovanja. Možda bi se i taj

umor mogao povezati s glasinama koje su kružile o njemu. Dok se odmarao, Samarijanka je stigla do zdenca zgrabiti vode. Ovaj se susret dogodio na Jakovljevom zdencu: simboličnom mjestu u životu i duhovnosti biblijskog naroda.

Započinje razgovor između Samarijanke i Isusa o mjestu bogoštovlja. “Na ovoj gori ili u Jeruzalemu?“, pita žena. Isus odgovara „ni na ovoj gori ni u Jeruzalemu... istinski će se klanjatelji klanjati Ocu u duhu i istini jer takve upravo klanjatelje traži Otac.“ (Iv 4, 21-24).

Još se uvijek događa da umjesto zajedničkog traganja za jedinstvom, odnosi među crkvama bivaju označeni nadmetanjem i prijeporima. Upravo tome svjedočimo posljednjih godina u Brazilu. Zajednice veličaju vlastite krjeposti i prednosti koje stiču njihove pristaše ne bi li time privukle nove članove. Neki smatraju da čim je crkva veća, tim je veći i broj njenih članova, veća je moć, bliži su Bogu, predstavljajući se tako kao jedini pravi klanjatelji. Rezultat toga bilo je nasilje i nepoštivanje drugih religija i tradicija. Takav način natjecateljskog marketinga stvara kako nepovjerenje među crkvama tako i nedostatak vjerodostojnosti čitavog kršćanstva u društvu.

Dočim to nadmetanje raste, tim više „druga“ zajednica postaje neprijateljem.

Tko su istinski klanjatelji? Istinski klanjatelji ne dozvoljavaju da logika nadmetanja – tko je bolji a tko lošiji – zarazi vjeru. Potrebni su nam „zdeni“ na koje se možemo osloniti, odmoriti se i ostaviti rasprave, nadmetanja i nasilje, mjesta gdje možemo naučiti da se istinski klanjatelji klanjaju u „duhu i istini.“

Pitanja

1. Koji su glavni razlozi nadmetanja među crkvama?
2. Možemo li pronaći zajednički „zdenac“ o kojega se možemo osloniti i odmoriti od naših rasprava i nadmetanja?

Molitva

Milosrdni Bože,
naše crkve često biraju logiku nadmetanja.
Oprosti nam grijeh oholosti.
Iscrpljeni smo od ove potrebe da budemo prvi.
Dopusti nam da se odmorimo kod zdenca.
Osvježi nas vodom jedinstva crpljenom iz
zajedničke molitve.

Daj da tvoj Duh koji je lebdio nad vodama kaosa donese jedinstvo iz naše različitosti.

Amen.

TREĆI DAN ODBACIVANJE
„Nemam muža.“ (Ivan 4, 17)

- 2 Kr 17, 24-34 Asirija zaposjela Samariju
- Ps 139, 1-12 „Gospodine, poničeš me svega i poznaješ“
- Rim 7, 1-4 „I vi po tijelu Kristovu umrijeste Zakonu“
- Iv 4, 16-19 „Nemam muža.“

Komentar

Samarijanka odgovara Isusu, „Nemam muža.“ Tema razgovora postaje ženin bračni život. Dolazi do promjene u sadržaju njihova dijaloga – od vode do muža. „Idi i zovi svoga muža pa se vrati ovamo.“ (Iv 4, 16), no Isus zna da je žena imala pet muževa, a da joj ni ovaj kog sad ima nije muž.

Kakva je situacija te žene? Jesu li njeni muževi tražili razvod? Možda je bila udovica? Je li imala djece? Takva se pitanja postavljaju sama od sebe

dok imamo posla s ovim događajem. Kako bilo, čini se da je Isusa zanimala druga dimenzija ženinog života. On prima na znanje njen život, no ostaje otvoren prema njoj da bi je susreo. Isus ne inzistira na moralističkom tumačenju njezinog odgovora već ju, čini se, želi povesti preko toga. Kao posljedica ženin se stav prema Isusu mijenja. U tom trenutku, prepreke koje stvaraju kulturalne i religijske razlike padaju u drugi plan ne bi li dale mjestu nečem toliko važnijem: susretu u povjerenju. Isusovo ponašanje u tom trenutku omogućava nam da otvorimo nove prozore i postavimo dodatna pitanja: pitanja koja preispituju stav koji ocrnjuje i marginalizira žene; te pitanja o razlikama kojima dopuštamo da stoje na putu jedinstvu koje tražimo i za koje molimo.

Pitanja

1. Koje grešne strukture, koje sablazni možemo vidjeti u vlastitim zajednicama?
2. Koje je mjesto i uloga žene u našim crkvama?
3. Što naše crkve mogu učiniti da spriječe i svladaju nasilje usmjereno prema ženama i djevojkama?

Molitva

O Ti, onkraj svega!

Što se smije drugo Tebi pjevati?

Kako da Te slavi riječ?

Nema riječi koja Tebe izriče!

Kako da Te pamet motri?

Nema uma koji Tebe hvata!

Jedini si neizreciv: Jer Ti rodi glas govorenja.

Jedini si nedokučiv: Jer Ti rodi govor poimanja.

I svrhom si svega, i Jedan i Sve i Nijedan:

nisi jedan, nisi sve: Sveimeni,

Kako zvati Tebe, jedini Bezimeni?

Sve Tebe oglašava – i što govori, i što ne govori.

Sve Tebe poštuje – i što misli, i što ne misli.

Zajedničke želje, nastojanja sviju, oko Tebe kruže:

Sve se Tebi moli, himan šutnje poje

sve što djela Tvoja znade!

Jedinomu Tebi sve ostaje: sve zajedno k Tebi hrli.

A ponad oblaka koprene nebeske

– koji će um kroz njih prodrijeti?

O Ti Onkrajnji, milostiv budi!

Ta što se drugo Tebi smije pjevati?

Amen.

Sveti Grgur Nazijanski

ČETVRTI ODRICANJE
DAN Žena ostavi svoj krčag (Iv 4, 28)

Post 11, 31-12, 4	Bog obećaje Abrama učiniti velikim narodom i blagoslovom
Ps 23	Gospodin je pastir moj
Dj 10, 9-20	„Što Bog očisti, ti ne zovi okaljanim!“
Iv 4, 25-28	Žena ostavi svoj krčag

Komentar

Susret između Isusa i Samarijanke pokazuje nam da dijalog s drugačijim, strancem, nepoznatim može biti životvoran. Da je žena slijedila pravila svoje kulture, bila bi otišla vidjevši da se Isus približava zdencu. Toga dana, iz nekog razloga, nije slijedila ustaljena pravila. I ona i Isus prekinuli su ustaljene obrasce ponašanja. Tim prodorom su nam pokazali da je moguće graditi veze na jednom novom temelju.

Kao što je Isus dovršio djelo Očevo, Samarijanke, sa svoje strane, ostavlja svoj krčag,

što znači da može ići dalje u životu. Nije više vezana za ulogu koju joj je društvo nametnulo. U Ivanovom je evanđelju ona prva osoba koja naviješta Isusa kao Mesiju. Prodor je nužnost za one koji žele da njihova vjera bude snažnija i mudrija.

To što je Samarijanka ostavila svoj krčag govori da je pronašla veći dar, veće dobro nego što je voda po koju je došla, kao i bolje mjesto za sebe unutar zajednice. Ona prepoznaje taj veći dar kojeg joj taj židovski stranac, Isus, nudi.

Nama je teško vrednovati, prepoznati kao dobro ili čak sveto ono što nam je nepoznato i što pripada drugome. Pa ipak, prepoznavati darove koji pripadaju drugima kao dobre i svete, nužan je korak k vidljivom jedinstvu koje tražimo.

Pitanja

1. Susret s Isusom zahtijeva da svoje krčage ostavimo za nama. Koji su naši krčazi?
2. Koje su glavne poteškoće koje nam priječe da to učinimo?

Molitva

Bože koji si ljubav,
pomogni nam da od Isusa i Samarijanke naučimo
da nam susreti s drugima otvaraju nove vidike
milosti.

Pomogni nam da probijemo naša ograničenja i
prihvatimo nove izazove.

Pomogni nam da nadvladamo strah slijedeći poziv
tvoga Sina.

U ime Isusa Krista, molimo.

Amen.

PETI DAN NAVJEŠTAJ **Nemaš ni čime bi zahvatio, a** **zdenac je dubok (Ivan 4, 11)**

Post 46, 1-7 Bog kaže Jakovu neka se ne boji
sići u Egipat

Ps 133 Kako je dobro kao braća zajedno
živjeti

Dj 2, 1-11 Dan Pedesetnice

Iv 4, 7-15 „Nemaš ni čime bi zahvatio, a
zdenac je dubok“

Komentar

Isusu je trebala pomoć. Nakon dugog hoda, obuzeo ga je umor. Iscrpljen podnevnom žegom, osjeća glad i žeđ (Iv 4, 6). Štoviše, Isus je stranac - on je taj koji je na tuđem teritoriju a zdenac pripada ženinom narodu. Isus je žedan i, kao što primjećuje Samarijanka, nema ni s čime bi zahvatio vodu. On treba vodu, on treba njenu pomoć: svatko je potreban pomoći!

Mnogi kršćani vjeruju da sami imaju sve odgovore i da im nije potrebna ničija pomoć. Gubimo mnogo ustrajavajući u tom stavu. Nitko od nas ne može doseći zdenac božanskog u svojoj dubini, pa ipak naša vjera zahtijeva da zaronimo dublje u otajstvo. Sami tamo ne možemo dospjeti. Potrebna nam je pomoć naše kršćanske braće i sestara. Samo s njima možemo crpiti dubine Božjeg otajstva.

Zajedničko polazište naše vjere, bez obzira kojoj crkvi pripadamo, jest da je Bog otajstvo koje nadilazi svako naše poimanje. Naše nas traganje za kršćanskim jedinstvom uči priznanju da niti jedna kršćanska zajednica ne raspolaže svim sredstvima, kojima bi mogla iscrpiti duboki zdenac Božanskoga. Treba nam voda, treba nam

pomoć: svi smo upućeni na pomoć bližnjih! Što više rastemo u jedinstvu, dijelimo naše krčage i svezujemo našu užad, tim dublje ćemo uranjati u zdenac Božanskog.

Neke nas brazilske domorodačke tradicije upućuju da učimo od mudrosti starijih i, u isto vrijeme, od radoznalosti i nevinosti djece. Kad smo spremni prihvatiti da trebamo jedni druge, postajemo poput djece, otvoreni za učenje. Na taj nam se način otvara Kraljevstvo Božje (Mt 18, 3). Valja nam činiti isto što i Isus. Trebamo preuzeti inicijativu ulaska u stranu zemlju, u kojoj postajemo stranci, i njegovati želju za učenjem od onoga što je različito.

Pitanja

1. Sjećaš li se situacija u kojima je tvoja crkva pomogla nekoj drugoj crkvi, ili je sama primila pomoć?
2. Postoji li suzdržanost u tvojoj crkvi prema primanju pomoći od druge crkve? Kako se ta suzdržanost može prevladati?

Molitva

Bože, izvore Žive vode,
pomogni nam spoznati da što više združujemo

naša užeta
to dublje dosižu naši krčazi
u tvoje otajstvene vode!
Učini nas pozornima za spoznaju
da su darovi drugih
izričaj tvojeg nedokučivog otajstva.
Učini da sjedimo zajedno na izvoru
i pijemo od tvoje vode
koja nas sabire u jedinstvu i miru.
To te molimo u ime tvoga sina Isusa Krista,
koji je za svoju žeđ zaiskao vode od Samarijanke.
Amen.

ŠESTI DAN SVJEDOČANSTVO

**Isus reče: „Voda koju ću mu ja
dati postat će u njemu izvorom
vode koja struji u život vječni.”
(Ivan 4:14)**

Izl 2, 15-22	Mojsije na midjanskom studencu
Ps 91	Pjesma onih čiji je zaklon Gospodin
1 Iv 4, 16-21	Savršena ljubav izgoni strah
Iv 4, 11-15	Izvor vode koja struji u život vječni

Komentar

Dijalog koji započinje Isusovim traženjem vode postaje dijalog u kojem Isus obećaje vodu. Kasnije u istom evanđelju Isus će ponovno tražiti vode. „Žedan sam.“ govori s križa, i s križa postaje obećani izvor vode koja izvire iz njegovog probodenog boka. Tu vodu, taj život, primamo od Isusa u krštenju i postaje nam voda, život koji izvire u nama da bismo ga davali i dijelili s drugima.

Evo svjedočanstva Brazilke koja je pila od te vode i u kojoj ta voda postaje izvorom:

Romi, medicinska sestra iz Campo Grande, bila je pentekostalni pastor. Jedne nedjeljne večeri, posve sama u svojoj baraci jedna je šestnaestogodišnja domorotkinja, imenom Semei, rodila dječaćića. Pronašli su je na kako leži na podu i krvari. Romi ju je odvela u bolnicu. U bolnici su morali saznati gdje joj je obitelj, a kada su joj pronšli roditelje, niti jedno nije željelo ni čuti za Semei. Ona i njezino djetešce nisu imali doma, stoga ih je Romi uzela u svoju skromni dom. Romi nije poznavala Semei, a predrasude prema domorocima su velike u Campo Grande. Semei je nastavila imati zdravstvene probleme, no

Romina velikodušnost potaknula je darežljivost njenih susjeda. Jedna druga mlada majka, katolkinja Veronica, dojila je Semeino dijete jer ona to nije mogla. Semei je svoga sina nazvala Luka Nataniel i s vremenom su se uspjeli odseliti na farmu ali nisu zaboravili dobročinstvo Romi i njenih susjeda.

Voda koju daje Isus, koju je Romi primila u krštenju, u njoj je postala izvor žive vode za Semei i njenog sina. Ohrabreni njenim svjedočanstvom, ova je ista voda krštenja postala izvorom, zdencem u životima Rominih susjeda. Voda krštenja koja struji u život postaje ekumensko svjedočanstvo kršćanske ljubavi u akciji, predokus vječnog života kojeg Isus obećaje.

Konkretne su geste poput ove, koju čine obični ljudi, ono što trebamo kako bismo rasli u zajedništvu. One svjedoče za Evanđelje i daju vjerodostojnost ekumenskim odnosima.

Pitanja

1. Kako tumačite Isusove riječi da po njemu možemo postati „izvorom vode koja struji u život vječni“ (Iv 4, 14)?
2. Gdje vidite da su kršćani izvor žive vode za vas i za druge?
3. O kojim situacijama u javnom životu bi kršćani trebali govoriti jednim glasom kako bi bili izvori žive vode?

Molitva

Trojedini Bože,
učini da slijedeći Isusa
postanemo svjedoci tvoje ljubavi.
Učini da postanemo oruđem mira,
pravednosti i solidarnosti.
Neka nas tvoj Duh pokreće
prema konkretnim djelima koja vode jedinstvu.
Daj da zidovi budu preobraženi u mostove.
To te molimo u ime Isusa Krista
u jedinstvu Duha Svetoga.
Amen.

SEDMI DAN SVJEDOČANSTVO
„Daj mi piti!“ (Iv 4, 7)

Br 20, 1-11	Izraelci kod Meribe
Ps 119, 10-20	„Riječi tvojih neću zaboravit“
Rim 15, 2-7	„A Bog vam dao da međusobno budete složni“
Ivan 4, 7-15	„Daj mi piti!“

Komentar

Kršćani bi trebali imati pouzdanja da nas susreti i razmjena s drugima, čak i s drugim religijama, mogu promijeniti i pomoći nam doseći dubine zdenca. Pristupanje onima koji su nam strani sa željom da pijemo iz njihovog izvora, otvara nam „čudesu Božja“ koja naviještamo.

U pustinji je Božji narod bio bez vode i Bog im je poslao Mojsija i Arona da izvedu vodu iz stijene. Jednako tako Bog često odgovara na naše potrebe po drugima. Dok zazivamo Gospodina u našoj potrebi, poput Samarijanke koja je zamolila Isusa „Gospodine, daj mi te vode,“ moguće je da je Gospodin već odgovorio na naše molitve stavljajući u ruke naših bližnjih to za što molimo.

Stoga se trebamo okrenuti k njima i zamoliti „Daj mi piti.“

Katkad je odgovor na našu potrebu već u rukama ili dobrohotnosti ljudi oko nas. Narod Guarani iz Brazila uči nas da u njihovom jeziku ne postoji ekvivalentni pojam za riječ „religija“ kao nešto odvojeno od ostatka života. Izričaj koji se koristi doslovno znači „naš dobar način bivanja“ (*„ñande reko katu“*). Taj izraz označava čitav kulturalni sustav, koji uključuje i religiju. Religija je, stoga, dio kulturalnog sustava Guaranija, kao i njihov način mišljenja i bivanja (*teko*). Odnosi se na sve što razvija i poboljšava zajednicu i vodi je do njenog „dobrog načina bivanja“ (*teko katu*). Narod Guarani nas također podsjeća da se kršćanstvo u počecima zvalo „Put“ (Djela 9, 2). „Put“ ili „naš dobar način bivanja“ je način na koji Bog dovodi sklad u sve dijelove naših života.

Pitanja

1. Kako se tvoje poimanje i iskustvo Boga obogatilo susretima s drugim kršćanima?
2. Što mogu kršćanske zajednice naučiti od domorodačke mudrosti i drugih religijskih tradicija u vašoj regiji?

Molitva

Bože, ti koji si život,
koji brineš o svem stvorenju,
i zoveš nas na pravednost i mir,
učini da nam sigurnost ne dolazi po oružju,
nego po poštivanju.
Neka naša sila ne bude iz nasilja, nego iz ljubavi.
Neka nam bogatstvo ne bude u novcu,
nego u dijeljenju.
Neka naš put ne bude put ambicije,
nego pravednosti.
Neka naša pobjeda ne bude iz osvete,
nego iz praštanja.
Neka naše jedinstvo ne bude u potrazi za silom,
nego u ranjivom svjedočenju
da vršimo tvoju volju.
Daj da otvoreni i s pouzdanjem branimo
dostojanstvo čitavog stvorenja,
dijeleći, danas i uvijek,
kruh solidarnosti, pravde i mira.
To te molimo u ime Isusa, tvoga Sina, našeg brata,
koji je, kao žrtva našeg nasilja,
čak i s visine križa, praštao svima.
Amen.

(Prilagođena molitva s jedne ekumenske konferencije u Brazilu, koja je zvala na okončanje siromaštva kao na prvi korak na putu mira po pravednosti)

OSMI DAN SVJEDOČANSTVO
Mnogi povjerovaše zbog riječi žene koja je svjedočila (Iv 4, 39)

Izl 3, 13-15	Mojsije kod gorućeg grma
Ps 30	Gospodin nas izbavlja
Rim 10, 14-17	„Kako li su ljupke noge onih koji donose blagovjest dobra!“
Iv 4, 27-30.39-40	Mnogi povjerovaše zbog riječi žene koja je svjedočila

Komentar

Samarijanka, preobražena srca, ide u misiju. Ona svom narodu naviješta da je pronašla Mesiju. Mnogi povjerovaše u Isusa „zbog riječi žene koja je svjedočila“ (Iv 4, 39). Snaga njezina svjedočanstva izvire iz preobrazbe njenog života koje je uzrokovao susret s Isusom. Zahvaljujući

svom otvorenom stavu, ona je u tom strancu prepoznala „izvor vode koja struji u život vječni“ (Iv 4, 14).

Poslanje je ključni dio kršćanske vjere. Svaki je kršćanin pozvan naviještati ime Gospodnje. Papa Franjo kazao je misionarima: „Gdje god pošli, dobro je imati na umu da je Duh Božji tamo stigao prije vas.“ Misije nisu prozelitizam. Oni koji uistinu naviještaju Isusa Krista pristupaju drugima u dijalogu ljubavi, otvorenom uzajamnom učenju, i poštivanju različitosti. Naše poslanje zahtijeva od nas da naučimo piti žive vode bez zauzimanja čitavog izvora. Zdenac ne pripada samo nama. Radije, mi crpimo život iz zdenca, zdenca žive vode kojega nam daje Krist.

Naše poslanje mora počivati kako na riječima tako i na svjedočanstvu. Težimo za tim da živimo ono što naviještamo. Blagopokojni brazilski nadbiskup Hélder Câmara jednom je kazao da su mnogi postali ateistima upravo stoga jer su ostali razočarani ljudima vjere koji nisu živjeli ono što propovijedaju. Svjedočanstvo žene dovelo je njenu zajednicu do toga da povjeruje u Isusa jer su vidjeli sklad između njenih riječi i njene preobrazbe.

Ako su naše riječi i naše svjedočanstvo autentični, svijet će čuti i povjerovati. „A kako da povjeruju u onoga koga nisu čuli?“ (Rim 10, 14).

Pitanja

1. Koji je odnos između jedinstva i misija?
2. Poznajete li ljude u vašoj okolini čiji život svjedoči za jedinstvo?

Molitva

Bože, izvore žive vode,
učini nas svjedocima jedinstva
kako po našim riječima tako i našim životima.
Pomozi nam razumjeti da mi nismo vlasnici
zdenca,
i daj nam mudrosti da prepoznamo istu milost
jedni u drugima.
Preobrazi naša srca i naše živote da mogemo biti
istinski nositelji Radosne vijesti.
Vodi nas uvijek do susreta s drugim kao susreta s
tobom.
To te molimo u ime tvoga Sina, Isusa Krista,
u jedinstvu Duha Svetoga.
Amen.

Molitva za jedinstvo

Isuse Kriste,
Gospodine i Spasitelju naš,
Ti si obećao
ostati s nama zauvijek.
Ti pozivaš sve kršćane k sebi
da budu dionici Tvoga Tijela i Krvi.
Ali naš grijeh nas je podijelio
te više ne možemo sudjelovati
u Tvojim Svetim Euharistiji zajedno.
Priznajemo ovaj svoj grijeh
i molimo Te,
oprosti nam i pomoz nam
da služimo putevima pomirenja,
u skladu s Tvojom voljom.
Zapali naša srca ognjem Duha Svetoga.
Daj nam Duha mudrosti i vjere,
odvažnosti i strpljivosti,
poniznosti i čvrstoće,
ljubavi i kajanja,
po zagovoru
Presvete Bogorodice
i svih svetih.
Amen.⁵

Sergej Nikolaevič Bulgakov (1871.-1944.)

⁵ Tekst s engleskog (<http://eirenikon.wordpress.com/>)
preveo Jure Zečević.

EKUMENSKO STANJE U BRAZILU

Povijest ekumenskog pokreta u Brazilu svoje začetke ima u 19. stoljeću, u iskustvu međukonfesionalne suradnje raznih protestantskih misijskih agencija koje djeluju u zemlji. Tako je 1903. godine, ohrabren pan-protestantskom suradnjom, prezbiterijanski pastor Erasmo Braga ustanovio dvije organizacije: Evandeosku alijansu i Kršćanski trud. Obje su institucije smjerale na promicanje jedinstva između raznih protestantskih skupina te suradnju u evangelizaciji i obrazovanju. Te su se organizacije također posvetile podržavanju republikanskog načela religijske jednakosti.

1916. godine, Panamski kongres⁶, posvećen međukonfesionalnoj misionarskoj suradnji u

⁶ Panamski kongres održan je u znak protesta protiv Međunarodne misijske konferencije u Edinburghu (1910.), na koju nisu bile pozvane misijske agencije aktivne u Latinskoj Americi, budući da su neke od njih prozelitizirale druge kršćane u regiji. Među brojnim osvrtima na taj kongres, u osvrtu kojeg je dao Hans-Jürgen Prien zabilježeno je da je Panamski kongres označio kraj najentuzijastičnijih protestantskih misija u okruženju koje je uglavnom bilo rimokatoličko (TIEL, 1998, str. 43). Nakon

Latinskoj Americi, značajno je ojačao te inicijative. Po završetku tog kongresa osnovan je Brazilski odbor za suradnju, koji je okupio devetnaest crkvenih zajednica, uključiv crkve, misijska društva i druge evangeličke organizacije.

Godine 1934. stvorena je Evangelička konfederacija Brazila (CEB) s ciljem jačanja ekumenskog pokreta. Upravo je ta konfederacija odigrala značajnu ulogu u promicanju ideala Svjetskog vijeća crkava. U stvaranju CEB-a sudjelovale su metodističke, episkopalne i prezbiterijanske crkve Brazila te Nezavisna prezbiterijanska crkva u Brazilu. Pridružile su im se Evangelička crkva luteranske vjeroispovijesti u Brazilu 1959. godine, Foursquare Gospel crkva 1963. i Pentekostalna crkva *Brazil za Krista* 1968. godine.

CEB je osobitu važnost pridavao misijama te je upravo ta činjenica dovela do osnutka Vijeća za međucrkvne odnose. To vijeće imalo je zadatak koordinirati misionarski rad raznih misijskih tijela

ovog Kongresa bilo je nekoliko regionalnih konferencija na kojima se raspravljalo o misijskoj suradnji u Latinskoj Americi.

kako bi se izbjeglo udvostručavanje napora i nadmetanje između raznih agencija i crkava.

Druga dobro poznata dimenzija rada CEB-a⁷ bile su okružnice koje su se bavile društvenim pitanjima u Brazilu kao što su potreba za agrarnom reformom, poboljšanje obrazovanja, tečajevi opismenjivanja te organiziranje kampanja u hitnim slučajevima.

Crkveni pokreti mladih odigrali su značajnu ulogu u tom pokušaju promišljanja nad socijalnom odgovornošću crkve unutar brazilskog konteksta. Značajan događaj koji je potpomogao ojačati te inicijative bila je Svjetska konferencija kršćanske mladeži, koja se održala krajem četrdesetih godina 20. stoljeća u Oslu. Na toj su konferenciji mladi Brazilci dobili uvid u nove biblijske i teološke

⁷ CEB je sudjelovao u Latinoameričkim evangelizacijskim konferencijama (CELA), od kojih je najvažnija bila CELA II. održana 1961. godine u Limi. Na toj se konferenciji opkupilo 220 predstavnika iz 34 latinoameričke denominacije. Iz Limskog konferencijskog odbora osnovana je Latinoamerička kršćanska evangelizacijska obrazovna komisija (CELADEC) te Komisija Crkva i društvo u Latinskoj Americi (ISAL), od kojih je naročito ova posljednja bilo od prevelike važnosti za pospješivanje ekumenizma u Brazilu.

perspektive iz Europe i Sjedinjenih američkih država.

Sve veće uključivanje mladih Brazilaca u međunarodne omladinske kršćanske pokrete, kao što je primjerice Svjetska studentska kršćanska federacija (WSCF), bilo je odlučujući čimbenik u razvitku teologije *socijalnog evanđelja*. Također, postupno su organizirane biblijske skupine koje su nastojale oko kontekstualiziranog biblijskog tumačenja, sposobnog uspostaviti dijalog sa socijalnom stvarnošću. Na taj su način i crkve bile prisiljene suočiti se s raznim oblicima socijalnih i ekonomskih sukoba koji su se nastavljali pojavljivati u tim skupinama.

Ta je živahnost dodatno ojačala pod utjecajem američkog teologa Richarda Shaulla, pionira u formuliranju *teologije revolucije*. Važan utjecaj također su imali i francuski katolički svećenici koji su odlazili živjeti kraj siromaha i tako postali nadahnuće mnogim mladim kršćanima u Brazilu. Izazov je bio njegovati teologiju koja u svoje razmatranje uključuje kako brazilsku kulturu tako i probleme brazilskog društva.

To se iskustvo produbilo 1953. godine, stvaranjem Odjela za socijalnu odgovornost

crkava u CEB-u. Cilj tog novog odjeljenja bio je proučavati implikacije vjere na nacionalnoj razini i vrednovati socijalni rad i evangelizaciju gledom na socijalni i politički kontekst. Rezultat su bile četiri nacionalne konferencije organizirane ne bi li se razumjelo stvarnost u kojoj se zemlja nalazi te kako bi se identificiralo mogućnosti iz protestantske perspektive.

Ove su četiri konferencije pokrile sljedeća područja: Socijalna odgovornost crkve (1955), Studija o socijalnoj odgovornost crkve (1955), Prisutnost crkve u razvitku nacije (1960) te Isus Krist i brazilski revolucionarni proces (1962). Prispjevši do treće i četvrte konferencije, počela se uviđati jedna otvorenost dijalogu s rimokatolicima, koji su se također sastajali na razgovorima o socijalnim i političkim problemima zemlje.

Ekumenski razvitak pedesetih i šezdesetih godina prošlog stoljeća označio je kritički pogled na prevladavajući model ekonomskog razvoja. Invocirani su pojmovi kao „progres“ i „industrijalizacija“ da bi se opravdalo gomilanje bogatstva tek nekolicine, dok je većini uskraćen pristup ili proizvedenim dobrima ili ostvarenom

bogatstvu. Ekumenski fokus na misije i socijalne promjene, nadahnut upravo spomenutim konferencijama, odjekivao je i u Rimokatoličkoj crkvi. U jednom od njenih časopisa objavljeni su neki od rezultata. Teološko razmatranje o socijalnoj odgovornosti crkve doprinijelo je razotkrivanju ekumenskog pokreta kao projekta jedinstva među crkvama koji je objedinjavao evengelizaciju i socijalni angažman.

U godinama koje su uslijedile nakon vojnog puča 1964. godine, CEB je progresivno raspuštan. Ipak, ekumenski rad kojeg je Konfederacija promicala nije posve iščezao. Kao rezultat Drugog vatikanskog sabora, Rimokatolička se crkva sve više otvarala dijalogu s drugim kršćanima i također bivala sve svjesnija socijalne odgovornosti crkve. Suočene s političkom represijom, doktrinarne razlike koje su dijelile crkve poprimile su drugotnu važnost pred hitnim socijalnim problemima brazilskog naroda te je to dovelo do ponovnog jačanja ekumenskog pokreta.

Pod vojnom diktaturom, ekumenske su grupe protestanata i rimokatolika, koje su uključivale i neke nekršćane, započele promicati ljudska prava i prokazivati mučenja, te nastavljale zahtijevati

demokratsku otvorenost. Te su ekumenske koalicije ojačavale druge grupe i projekte koji su za cilj imali promicanje socijalnih vrijednota povezanih s ljudskim pravima. Upravo je to pozadina projekta *Brasil Nunca Mais* (Brazil nikad više) kojeg su osamdesetih godina zajednički razvili Svjetsko vijeće crkava i Nadbiskupija São Paulo. Projekt, kojeg su koordinirali prezbiterijanski pastor Jaime Wright i nadbiskup São Paula, Paulo Evaristo kardinal Arns, nastojao je sačuvati pravne spise o političkim zločinima od uništavanja po završetku vojne diktature, te sabirati informacije o mučenjima koje je vršila politička represija. Nadali su se da će predočavanje kršenja ljudskih prava koje je činila vojska imati edukacijsku ulogu unutar brazilskog društva.

Zasebne situacije tlačenja i pitanje ljudskih prava ostale su u središtu ekumenskog pokreta u Brazilu. U tom je smislu važno istaknuti doprinos teologa iz različitih crkava duboko zauzetih u ekumenskom pokretu. Primjerice, ekumenska suradnja na biblijskim studijima požurila je raspravu o položaju žena kako u društvu tako i u crkvi.

Poglavari Rimokatoličke crkve, Evangeličke crkve luteranske konfesije u Brazilu, Episkopalne anglikanske crkve i Metodističke crkve započeli su od 1975. godine zajednički razmatrati ustanovljenje Nacionalnog vijeća crkava. Njihova je vizija ostvarena 1982. godine kad je stvoren CONIC. Za čitav ekumenski pokret u Brazilu, Nacionalno vijeće crkava predstavlja institucionalni element ekumenizma, koji nastoji promicati jedan organski odnos među crkvama članicama. Među njegovim brojnim zadacima je i izazov poticanja crkava da u svim područjima svog pastoralnog djelovanja zauzmu jednu ekumensku dimenziju.

U poprilično kompleksnom brazilskom religijskom kontekstu, CONIC teži njegovati dijalog između crkava i drugih religija. Usred rastuće religijske intolerancije, CONIC je zauzet u više foruma koji nastoje minimalizirati utjecaj religijskog fundamentalizma. U debati o odnosu crkve i društva preuzeo je vodeću ulogu, naglašavajući posebice potrebu regulacije odnosa između civilnih društvenih organizacija i Države. U odnosima, a katkad i sukobima između religijskih skupina i pokreta koji se identificiraju sa borbom za ljudska prava, CONIC je radio s

ciljem promicanja teološkog promišljanja o različitim perspektivama i percepcijama u društvu.

Jedna od najvažnijih djelatnosti CONIC-a jest godišnja proslava Molitvene osmine za jedinstvo kršćana. Sudjelovao je također i u korizmenim ekumenskim kampanjama koje je sponzorirala Katolička biskupska konferencija, koje su se održale godine 2000, 2005. i 2010. Četvrta se korizmena kampanja ima održati 2016. godine.

Važno je istaknuti da brazilski ekumenski pokret uključuje velik broj skupina i organizacija kao što su npr. brazilski odjel Latinoameričkog vijeća crkava (CLAI), Centar biblijskih studija (CEBI), Ekumenski centar za evangelizaciju i narodno obrazovanje (CESEP), te agencije kao što su Ekumenska koordinacija servisa (CESE) i Koinonia – ekumenska prisutnost i služba. Te se agencije nalaze također i u brazilskom ACT forumu, gdje se raspravljaju i razrađuju glavne strategije nacionalnog ekumenskog pokreta. Postoji i pokret Bratstva kršćanskih crkava (Kuća pomirenja) koji promiče susrete i održavanje studijskih tečajeva među crkvama, izdavačkim kućama i sveučilištima. Svjedočanstvo našeg jedinstva ostvaruje se u različitim iskustvima u

MOLITVA ZA JEDINSTVO KRŠĆANA 2015.

kojima tražimo kako preobraziti strukture koje uzrokuju nasilje i udaljuju nas od Kraljevstva Božjeg, kraljevstva mira i pravde (Rim 14, 17).

**TEME MOLITVENE OSMINE
ZA JEDINSTVO KRŠĆANA**

GODI NA	TEMA	BIBLIJSK O MJESTO	Pripravna skupina za molitveni materijal	Mjesto (i zemlja) održavanja pripravnog skupa
1968.	NA HVALU SLAVE NJEGOVE	Ef 1, 14		
1969.	NA SLOBODU POZVANI	Gal 5, 13		<i>Rim (Italija)</i>
1970.	BOŽJI SMO SURADNICI	1 Kor 3, 9		<i>Nieder- altaich (SR Njemačka)</i>
1971.	ZAJEDNIŠTVO DUHA SVETOGA	2 Kor 13, 13		
1972.	ZAPOVIJED VAM NOVU DAJEM	Iv 13, 34		<i>Ženeva (Švicarska)</i>
1973.	GOSPODINE, NAUČI NAS MOLITI	Lk 11, 1		<i>Opatija Montserrat (Španjolska)</i>
1974.	I SVAKI ĆE JEZIK PRIZNATI: ISUS KRIST JEST GOSPODIN!	Fil 2, 1-13		<i>Ženeva (Švicarska)</i>
1975.	VOLJA OČEVA: UGLAVITI U KRISTU SVE	Ef 1, 3-10	<i>Skupina iz Australije</i>	<i>Ženeva (Švicarska)</i>

MOLITVA ZA JEDINSTVO KRŠĆANA 2015.

1976.	BIT ĆEMO NJEMU SLIČNI, POZVANI POSTATI ŠTO JESMO	1 Iv 3, 2	<i>Skupina Karipske konferencije crkava</i>	<i>Rim (Italija)</i>
1977.	ZAJEDNO USTRAJATI U NADI	Rim 5, 1-5	<i>Skupina iz Libanona, usred građanskog rata</i>	<i>Ženeva (Švicarska)</i>
1978.	VIŠE NISTE TUĐINCI	Ef 2, 13-22	<i>Ekumenska skupina iz Manchestera, (Engleska)</i>	
1979.	SLUŽITE JEDNI DRUGIMA NA SLAVU BOŽJU	1 Pt 4, 7-11	<i>Iz Argentine</i>	<i>Ženeva (Švicarska)</i>
1980.	DOĐI KRALJEVSTVO TVOJE!	Mt 6, 10	<i>Ekumenska skupina iz Berlina (DR Njemačka)</i>	<i>Milano (Italija)</i>
1981.	JEDAN DUH – RAZLIČITI DAROVI – JEDNO TIJELO	1 Kor 12, 3b-13	<i>Iz Graymoor Fathers, USA</i>	<i>Ženeva (Švicarska)</i>
1982.	DA SVI NAĐU SVOJ DOM U TEBI, GOSPODINE	Psalam 84 (83)	<i>Iz Kenije</i>	<i>Milano (Italija)</i>
1983.	ISUS KRIST – ŽIVOT SVIJETA	1 Iv 1, 1-4	<i>Ekumenska skupina iz Irske</i>	<i>Céligny (Bossey), (Švicarska)</i>

Teme Molitvene osmine za jedinstvo kršćana

1984.	POZIV NA JEDINSTVO PO KRIŽU NAŠEGA GOSPODINA	1 Kor 2, 2 i Kol 1, 20		<i>Venecija (Italija)</i>
1985.	IZ SMRTI U ŽIVOT S KRISTOM	Ef 2, 4-7	<i>Iz Jamajke (Jamaica)</i>	<i>Grandchamp (Švicarska)</i>
1986.	BIT ĆETE MI SVJEDOCI	Dj 1, 6-8	<i>Iz Jugoslavije (Slovenija)</i>	<i>(Jugoslavija)</i>
1987.	SJEDINJENI U KRISTU – NOVO STVORENJE	2 Kor 5, 17-6, 4a	<i>Iz Engleske</i>	<i>Taizé (Francuska)</i>
1988.	LJUBAV BOŽJA IZGONI STRAH	1 Iv 4, 18	<i>Iz Italije</i>	<i>Pinerolo (Italija)</i>
1989.	IZGRAĐIVATI ZAJEDNIŠTVO: JEDNO TIJELO U KRISTU	Rim 12, 5-6a	<i>Iz Kanade</i>	<i>Whaley Bridge (Engleska)</i>
1990.	DA SVI BUDU JEDNO, DA SVIJET UZVJERUJE	Iv 17	<i>Iz Španjolske</i>	<i>Madrid, (Španjolska)</i>
1991.	HVALITE GOSPODINA, SVI PUCI!	Psalam 117(116) i Rim 15, 5-13	<i>Iz Njemačke</i>	<i>Rotenburg an der Fulda (SR Njem.)</i>
1992.	JA SAM S VAMA U SVE DANE... POĐITE DAKLE	Mt 28, 16-20	<i>Iz Belgije</i>	<i>Bruges (Belgija)</i>

MOLITVA ZA JEDINSTVO KRŠĆANA 2015.

1993.	RAĐATI PLODOVIMA DUHA ZA JEDINSTVO KRŠĆANA	Gal 5, 22-23	<i>Iz Zaira</i>	<i>Zürich (Švicarska)</i>
1994.	KUĆA BOŽJA: POZVANI BITI JEDNO SRCE I JEDNA DUŠA	Dj 4, 23-37	<i>Iz Irske</i>	<i>Dublin (Republika Irska)</i>
1995.	KOINONIA: ZAJEDNIŠTVO S BOGOM I JEDNIH S DRUGIMA	Iv 15, 1-17	<i>Vjera i Ustrojstvo</i>	<i>Bristol (Engleska)</i>
1996.	EVO, NA VRATIMA STOJIM I KUCAM	Otkr 3, 14-22	<i>Iz Portugala</i>	<i>Lisabon (Portugal)</i>
1997.	UMJESTOKRISTA ZAKLINJEMO: DAJTE, POMIRITE SE S BOGOM!	2 Kor 5, 20	<i>Nordijsko ekumensko vijeće</i>	<i>Stockholm (Švedska)</i>
1998.	DUH POTPOMAŽE NAŠU NEMOĆ	Rim 8, 14-27	<i>Iz Francuske</i>	<i>Pariz (Francuska)</i>
1999.	ON ĆE PREBIVATI S NJIMA: ONI ĆE BITI NAROD NJEHOV, A ON ĆE BITI BOG S NJIMA.	Otkr 21, 1-7	<i>Iz Malezije</i>	<i>Samostan Bose (Italija)</i>

Teme Molitvene osmine za jedinstvo kršćana

2000.	BLAGOSLOVLJEN BOG, KOJI NAS BLAGOSLOVI U KRISTU	Ef 1, 3-14	<i>Srednjoistoč no Vijeće crkava</i>	<i>La Verna (Italija)</i>
2001.	JA SAM PUT I ISTINA I ŽIVOT	Iv 14, 1-6	<i>Iz Rumunjske</i>	<i>Vulcan (Rumunjska)</i>
2002.	U TEBI JE IZVOR ŽIVOTNI	Ps 36, 5-9	<i>CEEC⁸ i CEC⁹</i>	<i>Augsburg (Njemačka)</i>
2003.	IMAMO OVO BLAGO U GLINENIM POSUDAMA	2 Kor 4, 4-18	<i>Iz Argentine</i>	<i>Los Rubios (Španjolska)</i>
2004.	MIR VAM SVOJ DAJEM	Iv 14, 23-31	<i>Iz Aleppa (Sirija)</i>	<i>Palermo (Sicilija)</i>
2005.	KRIST, JEDINI TEMELJ CRKVE	1 Kor 3, 1-23	<i>Iz Slovačke</i>	<i>Piestaňy (Slovačka)</i>
2006.	JER GDJE SU DVOJICA ILI TROJICA SABRANA U MO- JE IME, TU SAMI JA MEĐU NJIMA	Mt 18, 18-20	<i>Iz Irske</i>	<i>Prosperous, Co. Kildare (Irska)</i>
2007.	GLUHIMA DAJE ČUTI, NIJEMIMA GOVORITI!	Mk 7, 31-37	<i>Iz Južne Afrike</i>	<i>Faverges (Francuska)</i>
2008.	MOLITE BEZ PRESTANKA	1 Sol 5, (12a) 13b-18	<i>Iz Sjedinjenih amer. država</i>	<i>Graymoor Garrison (SAD)</i>

⁸ Vijeće europskih biskupskih konferencija.

⁹ Konferencija europskih crkava.

MOLITVA ZA JEDINSTVO KRŠĆANA 2015.

2009.	DA BUDU KAO JEDNO U TVOJOJ RUCI	Ez 37, 15- 19.22- 23.24b	<i>Iz Koreje</i>	<i>Marseilles</i> (<i>Francuska</i>)
2010.	VI STE TOMU SVJEDOCI	Lk 24	<i>Iz Škotske</i>	<i>Glasgow</i> (<i>Škotska</i>)
2011.	BIJAHU POSTOJANI U NAUKU APOSTOLSKOM, U ZAJEDNIŠTVU, LOMLJENJU KRUHA I MOLITVAMA	Dj 2, 42-47	<i>Iz</i> <i>Jeruzalema</i>	<i>Saydnaya</i> (<i>Sirija</i>)
2012.	SVI ĆEMO SE IZMIJENITI POBJEDOM GOSPODINA NAŠEGA ISUSA KRISTA	1 Kor 15, 51-58	<i>Iz Poljske</i>	<i>Varšava</i> (<i>Poljska</i>)
2013.	S ČIME ĆU DOĆI PRED GOSPODINA	Mih 6, 6-8	<i>Iz Indije</i>	<i>Bangalore</i> (<i>Indija</i>)
2014.	ZAR JE KRIST RAZDJELJEN?	1 Kor 1,1-17	<i>Iz Kanade</i>	<i>„Villa Saint Martin“, Pierrefonds</i>
2015.	KAŽE JOJ ISUS: DAJ MI PITI!	Iv 4,1-42	<i>Iz Brazila</i>	<i>São Paulo</i>

KLJUČNI DATUMI IZ POVIJESTI MOLITVENE OSMINE ZA JEDINSTVO KRŠĆANA

- Oko 1740. U Škotskoj se pojavljuje pentekostalni pokret, povezan sa Sjevernom Amerikom, čiji je poziv na obnovu vjere uključivao molitve za sve crkve i sa svim crkvama.
- 1820. Vlč. James Haldane Stewart objavljuje *Naznake za sveopće jedinstvo kršćana u obliku izljeva Duha – Hints for the Outpouring of the Spirit*.
- 1840. Vlč. Ignatius Spencer, obraćenik na katoličanstvo, predlaže *Savez molitve za jedinstvo*.
- 1867. Prva Konferencija anglikanskih biskupa u Lambethu u Uvodu završne Rezolucije naglašava potrebu molitve za jedinstvo.
- 1894. Papa Lav XIII. potiče praksu *Molitvene osmine za jedinstvo* u okviru blagdana Duhova (Pedesetnice).
- 1908. Prvo održavanje molitvene *Osmine jedinstva crkve* u siječanjskom terminu i na današnji način, na poticaj vlč. Paula Wattsona, koji je potom prihvatio puno sakramentalno zajedništvo u Katoličkoj crkvi.
- 1926. Pokret *Vjera i ustroj* počinje objavljivati *Prijedloge za molitvenu osminu za jedinstvo kršćana* u terminu uoči Duhova.

MOLITVA ZA JEDINSTVO KRŠĆANA 2015.

- 1935. U Francuskoj se katolički svećenik Paul Couturier zauzima za *Sveopći tjedan molitve za jedinstvo kršćana* baziran na zajedničkoj molitvi za "jedinstvo kakvo Krist želi, sredstvima kojima On želi".

- 1941. Odbor *Vjera i ustroj* premješta termin na siječanjski, kako bi se podudarao s ranijom katoličkom inicijativom, da bi kršćani obiju grana mogli moliti u isto vrijeme godine.

- 1958. Ekumenski centar *Kršćansko jedinstvo* iz Liona u Francuskoj započinje pripravu materijala za *Tjedan molitve* u suradnji s Povjerenstvom *Vjera i ustroj* Svjetskog (Ekumenskog) vijeća crkava.

- Papa Pavao VI. i Patrijarh Atenagora I. u Jeruzalemu, mole zajedno Isusovu molitvu "da svi budu jedno" (Iv 17, 21).

- 1964. *Dekret o ekumenizmu* Drugoga vatikanskog sabora ističe da je molitva duša ekumenskoga pokreta i potiče obilježavanje *Tjedna molitve za jedinstvo*.

- 1966. Povjerenstvo *Vjera i ustroj* Svjetskoga vijeća crkava i *Tajništvo za jedinstvo kršćana* (danas *Papinsko vijeće za promicanje jedinstva kršćana*) odlučuju zajedno pripravljati službeni tekst za *Molitvenu osminu*.

- 1968. Prva puta je molitva za jedinstvo slavljena na temelju teksta kojeg su zajednički pripremili *Vjera i*

ustrojstvo i Tajništvo za promicanje jedinstva kršćana (danas *Papinsko vijeće za promicanje jedinstva kršćana*).

- 1975. Prvi puta se molitva za jedinstvo slavi na temelju nacrt teksta kojeg je pripremila jedna lokalna ekumenska skupina: početni nacrt te je godine načinila ekumenska skupina iz Australije.

- 1988. Materijali za *Molitvenu osminu za jedinstvo* korišteni su na uvodnom bogoslužju prigodom osnutka *Kršćanskog saveza Malezije*, tijela koje povezuje veće kršćanske skupine u toj zemlji.

- 1994. Tekst za 1996. godinu pripremljen je u suradnji s laičkim ekumenskim Udrugama kršćanske mladeži: Kršćanskom udrugom muške mladeži (YMCA) i Kršćanskom udrugom ženske mladeži (YWCA).

- 2004. *Papinsko vijeće za promicanje jedinstva kršćana* (Katolička crkva) i Povjerenstvo *Vjera i ustroj* Svjetskog vijeća crkava (WCC) postižu sporazum koji veoma koristi jačanju suradnje, da će materijal za *Molitvenu osminu za jedinstvo* u engleskoj i francuskoj inačici biti zajednički i pripreman i objavljivan.

- 2008. U cijelom svijetu je obilježena stoljetnica *Molitvene osmine za jedinstvo kršćana*.

ZNAČAJNIJI DATUMI IZ NAŠE EKUMENSKE I MEĐURELIGIJSKO- DIJALOŠKE BAŠTINE

- 1617.-1683. U Hrvatskoj i drugim europskim zemljama živi i djeluje svećenik Juraj Križanić, erudita, koji zalažući se za pomirenje i sjedinjenje katolika i pravoslavnih na za ono vrijeme neuobičajeno tolerantan način postaje rani preteča suvremenog ekumenizma.

- 1815.-1905. U Hrvatskoj živi i djeluje Josip Juraj Strossmayer, biskup đakovački ili bosanski i srijemski, preteča suvremenog ekumenizma, čije je zalaganje za pomirenje i jedinstvo crkava vidljivo i iz posvetnog natpisa iznad glavnih ulaznih vrata katedrale-bazilike koju je podigao u Đakovu: *"Slavi Božjoj, jedinstvu crkava, slogi i ljubavi naroda svoga"*.

- 1851. Mariborski biskup Anton Martin Slomšek utemeljio *"Bratovštinu sv. Ćirila i Metoda"* s namjerom promicanja *"ćirilometodskog pokreta"* i molitve za sjedinjenje pravoslavnih i katolika na hrvatskom i slovenskom prostoru.

- 1896. U Zagrebu počinje izlaziti časopis *"Balkan' – jedinstvu i bratskoj slozi"* kojega je pokrenuo *"papinski komesar"* za uniju na Balkanu sarajevski nadbiskup Josip Stadler i kojemu je glavni urednik sveučilišni profesor A. Breščenski, a suradnici su među ostalim ljubljanski biskup A. B. Jeglič, križevački vladika J. Drohobeczky i A. Jagatić (časopis prestaje izlaziti 1903.).

- 1927. U kronici osječkog kapucinskog samostana zabilježeno da je u samostanskoj crkvi održana "*svjetska oktava molitvena pro unione omnium catholicorum et acatholicorum*", sukladno tadašnjim crkvenim zakonima i običajima (monokonfesionalne naravi).

- 1962. Hrvatski benediktinac Martin Kirigin u časopisu "*Služba Božja*" (br. 4) objavljuje članak "*Što je irenizam?*" u kojemu potiče na zaživljavanje ekumenizma na našim prostorima.

- 1964. Peteročlano izaslanstvo bogoslova, studenata *Katoličkog bogoslovnog fakulteta u Zagrebu*, posjećuje 15.-17. veljače *Pravoslavni bogoslovski Fakultet u Beogradu*, i također, uzvratno, peteročlano izaslanstvo studenata *Pravoslavnog Bogoslovnog fakulteta U Beogradu* posjećuje 8.-9. ožujka zagrebačku bogosloviju i *Katolički bogoslovni fakultet u Zagrebu*.

- 1964. Đakovački biskup mons. Stjepan Bäuerlein osniva *Dijecezanski odbor za sjedinjenje crkava*, u čijem su sastavu predsjednikom Rudolf Šverer, tajnik Ćiril Kos i još četiri člana.

- 1966. Zadnjeg dana Molitvene osmine, 25. siječnja, biskup Frane Franić, u splitskoj katedrali održao ekumensku molitvu za jedinstvo s predstavnicima Srpske pravoslavne crkve u Dalmaciji.

- 1966. Izlazi prvi broj ekumenskog biltena "*Poslušni Duhu*".

- 1967. u Zagrebu objavljen hrvatski prijevod "*Ekumenskog direktorija*".

- 1967. Biskupska Konferencija osniva "*Biskupsku komisiju za ekumenizam*", na čelu s kardinalom Franjom Šeperom kao predsjednikom i prof. dr. sc. Tomislavom Šagi-Bunićem kao tajnikom, koja je 1970. preimenovana u "*Vijeće za ekumenizam BKJ*".

- 1967. Susret kardinala Franje Šepera i vrhovnog starješine muslimana u SFRJ reis-ul-uleme Hadži Sulejmana ef. Kemura, 14. rujna, u Zagrebu.

- 1968. Susret najviših crkvenih izaslanstava predvođenih kardinalom Franjom Šeperom i patrijarhom Germanom, 26. lipnja u Srijemskim Karlovcima.

- 1968. U kapucinskoj crkvi u Osijeku se počinju organizirati ekumenske molitve i susreti svećenika i vjernika različitih kršćanskih crkava i zajednica grada i okolice (multikonfesionalne i interkonfesionalne naravi).

- 1974. Biskupska konferencija upućuje "*Pastirski poziv svim članovima Katoličke crkve u Jugoslaviji na oživljavanje ekumenskog Duha i nastojanja*".

- 1974. Na *Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Zagrebu* osnovana katedra ekumenske teologije.

- 1974. U Mariboru se od 23. do 26. rujna održao Prvi od kasnijih osam *Međufakultetskih ekumenskih*

simpozija, na kojima su svake druge godine sudjelovali *Katolički Bogoslovni fakultet u Zagrebu*, *Teološka fakulteta iz Ljubljane* i *Pravoslavni bogoslovski fakultet u Beograd* (*KBF u Zagrebu* nije sudjelovao na devetom, zadnjem simpoziju).

- 1975. Na proslavi Dana *Pravoslavnog bogoslovske fakulteta u Beogradu* sudjelovali i izaslanici *Katoličkog bogoslovnog Fakulteta u Zagrebu*.

- 1975. U Beogradu se, povodom pedesete obljetnice postojanja beogradske nadbiskupije, 22. studenog 1975. susreću zagrebački nadbiskup Franjo Kuharić i srpski patrijarh German.

- 1984. Biskupska konferencija objavljuje dokument *"Pastoralne upute o brakovima među kršćanima različitih vjeroispovijesti"*.

- 1984. U Zagrebu započinje prakticanje Molitvene osmine na način postaja u crkvama i bogoslužnim prostorima u gradu nazočnih konfesija, prvenstveno Katoličke, Pravoslavne, Evangeličke i Baptističke, koji se otada ustalio sve do danas.

- 1985. Povodom 1100. obljetnice smrti sv. Metoda Biskupska konferencija objavljuje dokument *"Sveti Metod – apostol i učitelj Slavena"*.

- 1985. U Zagrebu održan 14. interkonfesionalni susret redovnica Katoličke crkve, te pravoslavnih, evangeličkih i reformiranih crkava.

- 1985. Fakultetsko vijeće Katoličkog Bogoslovnog Fakulteta na sjednici 14. prosinca 1985. ustanovljuje *Institut za ekumensku teologiju i dijalog*.

- 1985. Susret kardinala Franje Kuharića sa srpskim patrijarhom Germanom 25. svibnja, povodom 200. obljetnice pravoslavne crkve u Karlovcu.

- 1987. Kardinal Kuharić 16. veljače posjećuje srpskog patrijarha Germana u Beogradu, a navodi se da je to bio njihov sedmi međusobni susret.

- 1991. Susreti najviših crkvenih izaslanstava predvođenih kardinalom Franjom Kuharićem i srpskim patrijarhom Pavlom, prvo 7. svibnja u Srijemskim Karlovcima, a potom i 24. kolovoza u Slavanskom Brodu.

- 1992. Susret najviših crkvenih izaslanstva predvođenih kardinalom Franjom Kuharićem i srpskim patrijarhom Pavlom, 23. rujna, u Ekumenskom institutu u Bosseyu kraj Ženeve.

- 1992. Ekumenski i međureligijski susret izaslanstva predvođenih vrhbosanskim nadbiskupom Vinkom Puljićem, srpskim patrijarhom Pavlom i reis-ul-ulemom hadži efendijom Jakubom Selimoskim, 24.-26. studenog, u Ermattigenu i Zürichu.

- 1994. Susret kardinala Franje Kuharića i nadbiskupa vrhbosanskog Vinka Puljića sa srpskim patrijarhom Pavlom i ruskim patrijarhom Aleksejem II., 17. svibnja 1994., u Sarajevu.

- 1997. U Zagrebu je 23. siječnja održan prvi Susret visokih predstavnika crkava u Hrvatskoj, na kojem je među ostalim osnovan “*Ekumenski koordinacijski odbor crkava u Hrvatskoj*” (EKOCUH) kao interkonfesionalno radno tijelo u kojem surađuju Katolička, Srpska Pravoslavna, Evangelička, Reformirana, Baptistička i Evandeoska crkva.
- 1998. Prvi poratni susret Komisija za dijalog Hrvatske biskupske konferencije i Svetog arhijerejskog sabora Srpske pravoslavne crkve, 18. studenog, u Zagrebu.
- 2001. U Zagrebu, 5. veljače, održan prvi od ukupno pet do danas održanih multilateralnih međureligijskih susreta visokih predstavnika vjerskih zajednica u Hrvatskoj, na kojima uz visoke predstavnike kršćanskih crkava u Hrvatskoj sudjeluju i predstavnici židovske i islamske vjerske zajednice.
- 2006. Obnovljena dugogodišnja praksa uzajamnog pohađanja izaslanstava Katoličkog bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i Pravoslavnog bogoslovnog fakulteta Univerziteta u Beogradu povodom Dana Fakulteta.
- 2006./2007. U Zagrebu se održava *Europski susret mladih* kao postaja “Hodočašća povjerenja na zemlji”, kojega je pokrenula ekumenska zajednica iz Taizéa.

- 2007./2008. Odlukama nadležnih fakultetskih vlasti na *Katoličkom bogoslovnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu* i na *Pravoslavnom bogoslovskom fakultetu Univerziteta u Beogradu* pojedine teološke kolegije započinju zajedno predavati katolički i pravoslavni profesori.
- 2014. U Mariboru, od 16. do 18. listopada, uz sudjelovanje i *Katoličkog bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu*, održan „Međunarodni ekumenski simpozij *Teologija u dijalogu*“, povodom 40. godišnjice prvog međufakultetskog ekumenskog simpozija 1974. godine.*

* Valja imati u vidu da kod popisa ove naravi nije moguće pobrojiti niti sva niti najznačajnija zbivanja i da je riječ o izboru kod kojega je nemoguće izbjeći nepotpunost i subjektivnost (fusnota: Jure Zečević).

Dodatak:

Interkonfesionalna molitva u gradu Zagrebu 1984.-2001.

Jure Zečević – Marica Sarajlić

Sažetak: Rad kao cjelina nastoji dati doprinos istraživanju, predstavljanju i poimanju prakse svjetske Molitvene osmine na razini jedne konkretne, mjesne, u ovom slučaju zagrebačke sredine, kroz određeno vremensko razdoblje. Cilj ovdje objavljenih dijelova rada¹⁰ jest skrenuti pažnju i osvijetliti, barem u glavnim crtama, po određenim svojstvima specifični i pažnje vrijedni, „zagrebački model“ prakticanja interkonfesionalne molitve za jedinstvo kršćana na način postaja, tijekom siječanjske Molitvene osmine koja se svake godine obilježava od 17.-25. siječnja. Obuhvaća period od njenog organiziranog početka 1984. godine do 2001., tj. do godine nastanka ovoga rada.

Uvod

Kao što sam naslov govori rad je posvećen interkonfesionalnoj molitvi u gradu Zagrebu tijekom

¹⁰ Radi se o sažetku i relevantnim izvadcima iz diplomskog rada na Katehetskom institutu KBF-a Sveučilišta u Zagrebu, kojega je 2001. napisala studentica Marica Sarajlić pod mentorstvom i u suradnji s prof. dr. Jurom Zečevićem, pod naslovom „Interkonfesionalna molitva u gradu Zagrebu“. Nakon dorada i prilagodbi od strane profesora studentica i mentor rad objavljuju u koautorstvu.

siječanjske svjetske Molitvene osmine za jedinstvo kršćana, u periodu od 1984. do 2001. godine. Pri tome dakako valja imati u vidu da se molitvena „kvaliteta“, duhovna dojmljivost, obredna bogatost, ljepota i učinkovitost samih ekumenskih molitvenih slavlja na sudionike, teško mogu mjeriti nekim vanjskim, vidljivim i posve objektivnim parametrima, budući da je riječ o unutarnjim proživljavanjima i suživljavanjima u dušama vjernika.

Ipak, budući da isključujemo mogućnost, da bi baš svi koji su se u naznačenom razdoblju okupljali na te ekumenske molitvene susrete, dolazili isključivo iz puke radoznalosti, već sama činjenica zajedništva u molitvi tih kršćana iz različitih kršćanskih zajednica i njihovih (više ili manje) službenih predstavnika, svjedoči o njihovom uvjerenju, barem jednog dijela njih, da među njima *još uvijek i već sada* postoji određen stupanj jedinstva u vjeri, koji im omogućuje da zajedno stoje pred Bogom i zajedno mole za jedinstvo u Kristu.

U svakom slučaju, njihova kontinuirana i konstantna molitva ima snagu svjedočanstva koje upućuje na transcendentnu stvarnost, premda nju nikad nije moguće do kraja istražiti i pretočiti u riječi.

1. POVIJEST, OBILJEŽJA I UČINCI INTERKONFESIONALNE MOLITVE NA NAČIN POSTAJA U GRADU ZAGREBU TIJEKOM SVJETSKJE MOLITVENE OSMINE ZA JEDINSTVO KRŠĆANA

Ova tematska cjelina prikazuje, u javnosti već uvelike zamijećenu i bilježenu, prisutnost interkonfesionalnog

odvijanja Molitvene osmine u gradu Zagrebu od njenih začetaka 1984. do 2001. godine. Prvo nas zanima kako je nikla inicijativa za zajedničkim obilježavanjem molitvene osmine u Zagrebu i kada je ona prvi puta održana u obliku „postaja“.

Koliko god se katkada možda to pokušavalo previdjeti, objektivno je vidljivo, iz općeljudske povijesti, da je svijet obilježen Kristovim a onda i kršćanskim djelom i djelovanjem. Jednako tako je vidljivo i evanđeljem biblijskoteološki provjerljivo da je i autentično, na Kristovom bogočovještvu utemeljeno, ekumensko gibanje ukorijenjeno u jedinstvu jedne biti (naravi) i zajedništvu triju osoba (persona) jednog Boga. Jedinstvo božanske biti u različitosti božanskih osoba. Tako je samo Trojstvo uzor i na neki način model jedinstva kršćana, jedinstva u bogatstvu komplementarnih različitosti. To bogatstvo u različitosti dolazilo je do izražaja i u prakticiranju Molitvene Osmine na postajama različitih kršćanskih crkava u Zagrebu objedinjenih u zajedničkim molitvenim slavljinama.

Budući da smo i sami bili svjedoci i dionici dijela ovoga 17-godišnjega zajedničkog molitvenog hoda, i od drugi sudionici su nam više puta svjedočili, a i sami smo iskusili, kad god smo se u tim trenucima dali voditi duhom Isusa Krista, da Kristova želja za jedinstvom njegovih učenika (Iv 17) kao voda tekućica „pere“ ljudska srca od svega što ranjava i razdvaja ljudski rod, te da molitvena povezanost s Njime kršćansku braću iz mnogih crkava vodi u zagrljaj mira, povjerenja i

konstruktivnog suživota. Kristov otkupiteljski križ darivanja i trpljenja za druge i njegova dobrohotnost prema ljudima neprestano, kroz sva stoljeća, poziva sve kršćane da se i sami nadahnjujemo Njime i da se odupiremo sirenskom zovu naše sebičnošću, zavišću i agresivnošću inficirane naravi i svakom obliku uzajamnog zločinjenja.

Izvana gledajući, nerijetko se na raznim stranama zaključuje, polazeći uglavnom od mlakih, rezerviranih pa i neljubaznih i napetih međucrkvениh i međukršćanskih odnosa, da je ekumenizam u dubokoj krizi. Da, ima dosta toga što je u krizi i što bi trebalo biti drugačije, ako želi biti Kristovo, no istovremeno ne treba previdati ni unatoč tome življeno zajedništvo i hrabro nastojanje oko obraćenja vlastitoga srca Kristu i njegovom sustavu vrednota. Tko gleda dublje ispod površine, tko zaranja u temeljno kršćansko raspoloženje, uočava i ljepotu, snagu i neuništivu upornost duhovnog ekumenizma, koji se možda najjasnije zapaža u zajedničkim molitvama, koje svjedoče postojanje temeljnog zajedništva među kršćanima iz drugih kršćanskih zajednica. Kada na ekumenskim molitvenim susretima kršćani iz različitih crkava zajednički mole *Credo*, Vjerovanje, jasno se očituje, da su nam sve temeljne istine vjere zajedničke i da nismo toliko različiti koliko ponekad mislimo da jesmo.

Kao važno obilježje interkonfesionalnih molitvenih susreta o kojima je ovdje riječ uočljiva je se nenametljivost, dobrovoljnost dolaženja na susrete,

spontanost okupljanja. Ozračje na „postajama“ je uporno svake godine uvijek iznova iznenađivalo: umjesto riječi optuživanja drugih za krivovjerve i omalovažavanja, tražile su se riječi poštivanja i pozitivnosti kod „kršćana na drugi način“, uočavalo se i izricalo ono što je dobro kod drugih i tako su se gradili mostovi povjerenja. Otvaranje Duhu Božjemu u zajedničkoj interkonfesionalnoj molitvi vodilo je k otvaranju za drugu kršćansku braću, k međusobnom upoznavanju i zbližavanju kako predstavnika kršćanskih crkava tako i njihovih vjernika.

Više puta su nam sudionici slavija kazivali da se u njima, uz radost molitvenog zajedništva u Kristu, javljala i neka tuga i određeni bol zbog, za kršćanina neprirodne, razdijeljenosti, zbog često puta nepotrebnih podjela, nepovjerenja i otuđenosti, zbog kojih smo jedni drugima postali „izgubljena braća“.

Obremenjene stranice povijesti međucrkvjenih odnosa nisu samo nijemi i indiferentni svjedoci bivših događanja, one obilježavaju i našu sadašnjost, tište nas i ne daju da radost Kristom spašenih uzleti u nama i bude svjedočki vidljiva svijetu.

Zato je zajedništvo ovakvih interkonfesionalnih molitvenih susreta u sudionicima bio doživljavan kao anticipacija, kao predokus toga zajedništva spašenih u Kristu. Zajednička molitva kršćanske braće, poput kiše i vjetra je odnosila nečistoću, uklanjala je otrov mržnje, sjeme razdora, i usađivala u duže Kristovih učenika klicu mira, ljubavi i bratskog suosjećanja.

2. POČECI I ZAŽIVLJAVANJE

Nakon dugogodišnjeg strpljivog pripremanja „tla“, u što u okviru ovoga rada nije moguće detaljnije ulaziti, 1984. godine se napokon realizirala već prije začeta ideja da se ostvari zajednički molitveni ekumenski hod po gradu Zagrebu na način „postaja“. O toj se temi raspravljalo već na sjednici Središnjeg odbora za pripravu Nacionalnog euharistijskog kongresa 1984. godine, održanoj u tajništvu Biskupske Konferencije Jugoslavije u Zagrebu 1983. godine. Odbor je pozitivno ocijenio već poduzetu akciju svog tajništva za poticanje Molitvene osmine¹¹. Tajništvo za kršćansko jedinstvo izdalo je povodom Molitvene osmine 1984. god. priručnik koji u sebi donosi sadržaje koji su od velike pomoći, jer doprinose kvaliteti i usmjerenju ekumenskih susreta¹², premda su takvi priručnici postojali i ranije kada su se pripadnici različitih konfesija na molitvu za jedinstvo okupljali samo u okvirima vlastitih zajednica¹³, „monokonfesionalno“.

Tadašnji predstavnici zajednica krenuli su u inicijativu s velikim entuzijazmom, „za jedinstvo kakvo Krist hoće i kad ga hoće“. Ne pretendirajući da obuhvatimo sve, navodimo makar neke od predstavnika

¹¹ Usp. Glas Koncila, god. XXIII., br. 2 od 22. siječnja 1984. str. 18.

¹² Vidi, priručnik za Osminu iz 1984.

¹³ Vidi, priručnik za osminu iz 1981.

koji su 1984. god. bili sudionici ili podržavatelji Molitvene osmine u obliku postaja: kardinal Franjo Kuharić (katolik rimskog obreda), Živko Kustić (katolik bizantskog obreda), dr. Josip Horak (baptist), senior Vladimir Deutsch (evangelik) i o. Jovan Nikolić (Srpska pravoslavna crkva). Njihova imena su povezana s počecima zajedničke međukonfesionalne molitve tijekom Molitvene osmine za jedinstvo kršćana u gradu Zagrebu. Već je ta prva Molitvena osmina imala četiri konfesionalne postaje, dakle četiri konfesije su u svojim bogoslužnim prostorima bile domaćini svima ostalima. Neki predstavnici konfesionalnih zajednica koji su započeli to djelo, danas su već blagopokojni, ali njihovo djelo i danas živi, ostavljajući pečat na odnose među kršćanskim crkvama, ne samo u Zagrebu nego i mnogo šire. To djelo i danas hrani našu ekumensku stvarnost, njeguje nadu u zrelije i zdravije međucrkvene odnose, potiče i ohrabruje vjernike u našim crkvama da ne žive u fobičnim konfesionalnim getima nego u bratstvu autentične Kristove zajednice.

Ovaj oblik „duhovnog ekumenizma“, pokrenut je u tada u okviru totalitarne, komunističkim ateizmom obilježene države, koja je, katkad prikriveno i zakulisno a katkad otvoreno, izravno i grubo nastojala suzbiti religiju u bilo kojem obliku. Okupljenost na zajedničku molitvu dala je svim kršćanima iskustvo nečega novoga, djelovala je u takvom kontekstu osvježujuće, ohrabrujuće, moderno u pozitivnom značenju te riječi. Biblijska tema osmog dana Molitvene osmine iz 1984. godine: „Isus Krist nas

poziva na vidljivo jedinstvo da bi svijet uzvjerovao“, dala je nove impulse, da se kršćani odvažnije suočavaju s izazovima i poteškoćama svojstvenim takvom a(nti)religioznom socijalističko-komunističkom društvu i da pridolesu razvoju kulture dijaloga.

Prvi interkonfesionalni molitveni susret u Zagrebu, u okviru Osmine, upriličen je 18. siječnja 1984., kod braće franjevac, u crkvi Svetog Križa (Siget). Domaćini su dakle bili katolici koji su, što je i za očekivati, s obzirom da ih u Zagrebu i Hrvatskoj ima najviše i da imaju na raspolaganju najviše župnih i samostanskih crkava, ujedno bili i glavni inicijatori i „logistički“ nositelji započetog molitvenog hoda u Zagrebu, sve do danas.

I završno molitveno bogoslužje, zaključno slavlje, održano je u katoličkoj katedrali 25. siječnja u 17,30 sati.¹⁴ S obzirom da molitva za jedinstvo crkve zapravo postoji otkad postoji i prijetnja raskola, a to je nesumnjivo od samih njenih početaka (sam Isus je prvi molitelj za jedinstvo svojih učenika, odnosno crkve), prakticiranje molitve za jedinstvo je, kako neki, pomalo pjesnički govore, buđenje savjesti kršćanstva, nemir koji sa sobom povlači oluju zauzimanja i ponekad gotovo nadčovječne ustrajnosti oko Kraljevstva Božjeg na zemlji.

„Kršćani, svjesni ljudskih uvjetovanosti i nesavršenosti, svjesni nedostatnosti svojih ljudskih snaga,

¹⁴Usp. Glas koncila, god. XXIII; br. 2 od 22. siječnja 1984., str.18.

osjećali su i osjećaju potrebu pomoći Duha Božjega u
ustopostavi narušenog zajedništva te stoga mole»¹⁵.

Iz perspektive kršćanskog vjernika, može se reći da su
zaživljavanju i prakticiranju interkonfesionalne molitve u
Zagrebu na način postaja pridonijele i sve one ranije
„monokonfesionalne“ molitve, kada su za jedinstvo
vjernici molili samo s pripadnicima vlastite zajednice. U
konfesionalno homogenim sredinama, gradovima i
selima, često i nije jednostavno organizirati
„multikonfesionalnu“ odnosno međucrkvenu molitvu.
Dakako mnoge rezerviranosti i ograde nisu pale ni 1984.
godine, pa čak ni do danas, ali je otada postalo jasno i
vidljivo da je molitva srce ekumenizma, da je već na
sadašnjem stupnju jedinstva vjere moguće imati
zajedništvo u molitvi. Pitanje tko može ili ne može
zajedno moliti danas se puno češće postavlja i raspravlja
nego li u to vrijeme kada je bezboštvo komunističke
države na određeni način rezultiralo zbijanjem redova i
zajedničkim postavljanjem kršćanskih zajednica u
Zagrebu naspram za njih nepovoljnog okružja.

„Kada kršćani žive i mole zajedno..., oni svjedoče
svoju vjeru i svoje krštenje u ime Boga, Oca svijetu i Sina
njegovu Otkupitelja svijetu, i Duha Svetoga koji snagom
svoje ljubavi sve preobražava i sjedinjuje“¹⁶. Grijesi

¹⁵ ZEČEVIĆ, Jure: *Nastanak, povijest i smisao tjedna
molitve za jedinstvo kršćana*, u: Bogoslovska smotra, 3
(1995) str. 229.

¹⁶ Usp. isto.

prošlosti koji opterećuju „kralježnicu“ jedinstva crkve i ekumenizma kao „terapije“ uvelike su priječili i nažalost još priječe da se kršćani susretnu pogledom u kojem nema prezira, pogledom koji u sebi sadrži poruku „ja te ljubim“, poruku, koja, ako nas doista dotakne, donosi sa sobom uzdah olakšanja.

U prilikama današnjeg svijeta, koji sa sobom nosi lavine naglih promjena, stalnih zategnutosti, raznih vrsta nasilja, pa i oružanih sukoba, valja neprestano „graditi optimizam“, otimati se pesimizmu i razočarenju, ne napuštajući realizam. I kada je riječ započinjanju zajedničke molitve za jedinstvo, smijemo osjetiti radost jer je autentična kršćanska želja za jedinstvom nadjačala predrasude, otuđenja, konfrontacije, smijemo osjetiti i sveti „ponizni ponos“, jer je Zagreb pokazao da nije „ekumenska periferija“ Europe i svijeta.

Iako su ponekih godina izostale poneke od četiri uobičajene postaje, važno je uočiti da siječanjska interkonfesionalna molitva za jedinstvo kršćana u Zagrebu nije prestala niti jedne godine, niti za vrijeme rata. I ne samo da se održala nego, „poslušni Duhu“¹⁷ i slijedeći Njegova nadahnuća, mnogi sudionici svjedoče, da je upravo tih godina ona bila još intenzivnija, toplija i žarča. Premda neki koji opisuju ekumensko stanje u Hrvatskoj polaze jednostavno od toga da je sama činjenica rata pokazatelj da je u to vrijeme ekumenizam

¹⁷ „Poslušni duhu“ je naziv Ekumenskog biltena Glasa Koncila.

bio zamro, ipak sudionici ekumenskih događanja i kretanja na našim prostorima kao i njihovi upućeniji pratitelji i vrednovatelji uočavaju da je upravo okolnost rata dodatno intenzivirala i dinamizirala ekumenska nastojanja te potaknula nove ekumenske i mirotvorne inicijative, kako na službenim crkvenim razinama (susreti visokih predstavnika crkava, u Hrvatskoj i inozemstvu) tako i na bazičnim laičkim razinama (Ekumenska molitva za mir, Kršćanski mirovni krug i sl.). Hvale je vrijedno što se ekumenizam, osobito onaj duhovno-molitveni, rasplamsao upravo u godinama domovinskog rata, jer je i ekumenska molitva bila ona koja je smirivala „ratni vihor“ i budila glas savjesti, koji ne dopušta da mržnja i razdor nadvladaju ljepotu i ljudsku dobrohotnost.

Tema jednog molitvenog dana iz 1984. glasi: „Križ nas poziva da se suprotstavimo podjelama“¹⁸. To podrazumijeva otkrivanje bogatstva različitosti, otvorenost za druge i obogaćivanje tzv. „tuđim“ oblikom pobožnosti, koji može postati i „naš“. Svaki autentični kršćanin se kaje zbog (po)činjenog zla i zbog dopuštanja da dobro u njemu bude potisnuto. Ekumenska molitva u Hrvatskoj i u vrijeme rata jedan je od pokazatelja autentičnog kršćanstva u hrvatskoj sredini. Kršćani različitih crkava su i u tim teškim trenucima zajednički upućivali molitvu Kristu da raskine okvire zla kojima smo zarobljeni. Ovo je vrlo važno imati u vidu, jer se ne radi o „uljepšavanju“ prošlosti nego o realnosti: kršćani

¹⁸ Priručnik molitvene osmine za jedinstvo kršćana 1984. godine.

su u glavnom gradu i cijeloj Hrvatskoj, među ostalim i slaveći zajedno Molitvenu osminu, našli snage da zajedničkom molitvom grade mir i jedinstvo, da se kaju vapeći Bogu: „smiluj se meni grešniku“.

Prateći molitveni hod kroz različite kršćanske crkve možemo zaključiti da je molitvu kršćana grada Zagreba nosilo načelo, izraženo u naslovu jednog članka u Glasu Koncila: „Da ono što su praoci skrivili ne predajemo prauucima“¹⁹. Taj izričaj govori već i sam za sebe, ali ne možemo ne izraziti divljenje i priznanje za to polaženje od samog sebe i nastojanje da se obuzda impuls traženja krivice u drugome, da se prestane upirati prstom u drugog, u njegov narod i crkvu. Umjesto toga u molitvama, govorima i pozdravima Osmine prvenstveno se gledalo slabosti i grijeha sebe i svoje etničke i vjerske zajednice, što je pridonijelo da se i u širim krugovima nastoji otvoriti drugome i pristupati mu s pažnjom i povjerenjem.

Čime su se hranili na zajedničkim molitvama i kakve su stavove zastupali u javnim izjavama i istupima svjedoče i riječi koje je izgovorio evangelički pastor gosp. Andreas Lukša: „Zajedništvo ne smijemo zasnivati samo s onima koji su nam simpatični nego sa svima našim bližnjima na koje nas je Gospodin uputio“.

Na dnu svih ugrožavanja i lomova nalaze se ljudski grijesi, ljudske misli, ljudski interesi nasuprot Božjim, tvrdoća ljudskog srca u otporu Božjoj ljubavi i njenim

¹⁹ Usp. Glas Koncila, god. XXV., br. 5 od 2. veljače 1986., str. 12.

ciljevima. U molitvenim susretima povodom osmine moli se za prekid „nemilosnog stanja“, i – ovaj puta riječima kardinala Franje Kuharića – „da umru sve stare mržnje i da se ne mogu roditi nove“. Duh Sveti, koji pokreće i vodi crkvu, osjećao se prisutnim na svim susretima. Evo opisa jedne tipične situacije: „Svaki od trojice (nerimokatoličkih) govornika zagrlio se s kardinalom i biskupima te s mnogim svećenicima. Narod je pljeskao, pjevao i brisao suze. Bilo je kao Preobraženje, kao predokus budućnosti“²⁰.

Ako se pitamo o zaslugama za ovaj oblik ekumenskog gibanja jedini točan odgovor bio bi zasigurno: ljubav, ljubav posađena u srca Kristovih učenika u Zagrebu, u Hrvatskoj, ljubav jer je jedino ona put po kojem se jedino može putovati do jedinstva u Kristu. Kao što je već rečeno, izučavajući početke molitve za jedinstvo na način postaja, u Zagrebu, vidljivo je da je on potaknut i koordiniran ponajviše od strane većinske Katoličke crkve, ali su inicijativu zdušno prihvatili i podupirali sve do danas i druge kršćanske zajednice. U organizaciji molitve posebnu zadaću i ulogu je imao tajnik Vijeća za ekumenizam Zagrebačke Nadbiskupije, dr. Antun Škvorčević, čije se ime, uz crkvene velikodostojnike, često susreće u kontekstu molitve za jedinstvo.

Posebnu ulogu u organiziranju i koordiniranju molitvenih postaja u Zagrebu imali su tajnici Vijeća HBK za ekumenizam i dijalog: dr. Juraj Kolarić, dr. Antun

²⁰ Usp. Glas Koncila, god. XXV., br. 6 od 09. veljače 1986., str. 6.

Škvorčević i dr. Jure Zečević. Premda je Vijeće HBK nadležno za teritorij cijele Republike Hrvatske, budući da mu je sjedište bilo u Zagrebu ono je, u suradnji s drugim crkvama, organiziralo odvijanje ekumenskih molitvenih postaja u Zagrebu.

O. Jovan Nikolić iz Srpske pravoslavne crkve 1987. godine izražava mišljenje, da je ekumenizam kod nas samo prividno u krizi jer se trajno pročišćava. Dinamika ekumenskih gibanja u svijetu zasigurno se odražavala i na naša ekumenska gibanja. Tako je 1988. godine kao poticaj domaćem ekumenizmu naveden susret Ivana Pavla II. i carigradskog patrijarha Dimitriosa 1987. god., u sklopu kojega je patrijarh Dimitrios izrazio svoju molbu da „ne dopuštamo da raskol bude trajna činjenica“.

Jedino ako se crpi snaga od Gospodina može se svjedočiti zajedništvo unatoč različitostima. Jedino se u Gospodinu može drugoga prepoznati kao brata i sestru. Uvjerenost da će ekumensko gibanje kad-tad doći do svog cilja protkano je čistom vjerom, čvrstom nadom i nehinjenom ljubavlju. Nije li bilo lijepo i dojmljivo doživjeti, da u Zagrebačkom pravoslavnom hramu sv. Preobraženja 1989. god., na kraju ekumenskog susreta, svi vjernici, i katolici i pravoslavci, bez predrasuda i opterećenja pjevaju pjesmu hrvatskog katoličkog puka: „Radujte se narodi“? Ne treba previdjeti ni činjenicu, da su svi bogoslužni prostori, na svim postajama, uvijek bili dupkom puni.

Iz svega ovoga vidljivo je da se stvarnog nositelja Molitvene osmine u Zagrebu, koja se i danas odvija u

obliku postaja, ne treba nalaziti samo u nekolicini imena, nego puno šire: nositelji, su svi vjernici dobre volje, Isusovi učenici, iz kršćanskih zajednica grada Zagreba, koji su zdušno prihvatili, podržali i nastavili prakticirati zajedničku interkonfesionalnu molitvu za jedinstvo. U pravu je bio senior Evangeličke crkve, gosp. Vladimir Deutsch kada je 1990. naglasio da „ekumenizam ne može biti samo hobi nekog idealista nego svi smo pozvani da radimo za Kristovo jedinstvo“. Više je načina ekumenskog djelovanja, među kojima je upravo duhovni ekumenizam možda i najprimjereniji za šire slojeve vjernika, te se i na primjeru grada Zagreba pokazalo da je zajednička interkonfesionalna molitva jedan od njegovih najuniverzalnijih i najtipičnijih oblika, dostupan svakom kršćaninu. Stoga i ne iznenađuje dobar i zdušan odaziv vjernika na započetu ekumensku inicijativu, koja je očito pala na pogodno tlo i zapravo predstavljala odgovor na već postojeću želju u srcima kršćana naših crkava da se i oni na neki način angažiraju u ekumenskom djelovanju, tj. u radu za jedinstvo kršćana.

Ne treba zanemarivati ni doprinos koji su ovoj ekumenskoj inicijativi pružala i tadašnja sredstva komunikacije i mediji, osobito oni kojima su crkve u to vrijeme raspolagale. Izvještavanje o molitvenim susretima kršćana u Zagrebu, ne samo u onim crkvenim nego i u društvenim medijima, u novinama, na radiju i televiziji, privlačilo je pažnju javnosti i imalo pozitivan i edukativni učinak ne samo među vjernicima nego i šire. Ljudima, nerijetko zahvaćenima i razdrtima stresnom

jurnjavom, prezahtjevnom mobilnošću, kaotičnom i neracionalnom urbanizacijom i nereálnim oslanjanjima na tzv. tekovine suvremene civilizacije (tehnika, kompjuterizacija i sl.), postalo je stresno i naporno „držati korak sa svijetom“ te je molitva, uključujući i ovakvu interkonfesionalnu, ulazila i spontano u njihove živote, kao neka vrsta dobrodošle terapije i lijeka za uznemirenu dušu i za usložene i problematizirane međusobne odnose. Stoga držimo da se ne radi smo o nekom „trendu“ ili o privremenoj „modi“ ekumenizma i interkonfesionalnog molitvenog susretanja, jer oni koje na sudjelovanje pokreću samo takve psihološke i sociološke motivacije, koliko god i one legitimno bile na djelu, relativno brzo odustaju, dok se kod većine sudionika ekumenskih molitvenih slavlja radi o kontinuiranoj dugogodišnjoj praksi sudjelovanja, što upućuje na autentičnu duhovnu, evanđeosku i kristocentričnu motivaciju.

Medijska pažnja je u načelu dobrodošla, ali ona ne smije postati glavni cilj, koji bi u drugi plan potisnuo onaj primarni i duhovni karakter interkonfesionalne molitve u Osmini. Prisutnost molitvenog hoda tijekom Osmine u medijima treba biti nenametljiva, spontana, neiritirajuća. S jedne strane nema mjesta fobičnom zatvaranju prema medijima, no s druge strane također ne bi bilo dobro da se stvori dojam da i za molitvene susrete, njihove sudionike i predstavnike zajednica vrijede pravila „estrade“ i / ili „biznisa“.

Ekumenski molitveni hod, dakako, nije imun niti na poteškoće raznih vrsta. Katkada se može zamijetiti

zamor, osjetiti nemoć da se u ljudima, uključujući i vjernike u našim kršćanskim zajednicama, probudi ona izvorna želja za jedinstvom koju je iskazao Spasitelj naš, Isus Krist u Ivanovom evanđelju (Iv 17), katkada se – s obzirom na druge atraktivnije alternativne ponude i interese – mogu probuditi i održeni kompleksi, no koliko god se katkada osjećali obeshrabrenima, povrijeđenima od strane osporavatelja ekumenskog nastojanja oko jedinstva, umornima i zasićenima, sve do frustrirajuće apatičnosti, ne smijemo posustati i odustati jer, ne radi se o nama nego o djelu Duha Svetoga, o što većem stupnju realizacije Kraljevstva Božjega na zemlji, harmonizacije i uređenja ljudskog društva na čovjekoljubivim načelima Isusa Krista, Gospodina i Boga našega.

3. ODAZIV I SUDIONICI

Razmatrajući odaziv zajednica koje sudjeluju u molitvenom ekumenskom hodu grada Zagreba i njihovo sudjelovanje općenito, uočiti ćemo prepoznatljivu dinamičnost. Ona se očituje prvenstveno u zalaganju sudionika osobno ili u sklopu zajednice. Međutim, mogu se naslutiti vidjeti i određene teškoće, pa i nerazumijevanja i trzavice koje se katkada pojavljuju tijekom organiziranja molitvenog hoda, no one su uglavnom dobrom voljom sviju strana uspješno nadilažene. Tako je npr. zabilježeno da je 1984. godine, baptistička zajednica tražila da treba biti jasno, da se prihvaćanjem sudjelovanja u ekumenskoj molitvi, oni ne

žele uključiti u određenu katoličku ekumensku i euharistijsko – kongresnu inicijativu, ali da na svoje molitveno bogoslužje rado primaju svakog gosta. Kada je i u „Glasu Koncila“ pojašnjeno da ih katolici i nisu htjeli uključiti u neki svoj „specifični pothvat“, „nego su ih htjeli pohoditi da im zasvjedoče poštovanje i da se obogate doživljajem njihove pobožnosti“²¹ molitvena postaja je, na radost sviju, održana.

Zabilježeno je isto tako da je u svome svjedočenju na jednostavnom bogoslužju predsjednik Saveza baptističkih Crkava u SFRJ dr. Josip Horak istaknuo da je vjera u Krista kao Spasitelja temelj iz kojeg se razvija vjernička zrelost i razumijevanje drugih ljudi, što je omogućilo ispunjenje početne težnje za obogaćivanje i baptističkom pobožnošću. Ovo je još jedan od pokazatelja kako se ekumenizam gradi na dobroj volji, na umijeću dijaloga i sporazumijevanja, ali prije svega na povjerenju u Duha Svetoga koji nas sve objedinjuje u jednu obitelj stvorova Božjih.

Iz objavljenih materijala se može zapaziti i to da predstavnici Srpske pravoslavne crkve u pojedinim kriznim godinama Domovinskog rata nisu sudjelovali u molitvenoj osmini. Tako u izvješćima iz 1990. godine možemo čitati: „U Zagrebu pravoslavni nisu htjeli sudjelovati u ekumenskim susretima niti su bili spremni prihvatiti da na njihovo bogoslužje dođu članovi drugih

²¹ Glas Koncila, god. XXIII., br. 3 od 5. veljače 1984. str. 11.

kršćanskih Crkava²². To je ujedno i pokazatelj uvjetovanosti i ranjivosti ekumenske stvarnosti: upravo kada se „četveropostajna“ uvriježila i postajala sve više tradicionalnom, izvanjske okolnosti, politička i nacionalna previranja te predratno rastuće nepovjerenje odrazili su se i na ovaj duboko evandeoski pothvat. Međutim, u kasnijim godinama su i vrata pravoslavnog hrama u Zagrebu ponovno otvorila svoja vrata ekumenskom molitvenom hodu. Pri tome valja spomenuti da su i u ratno vrijeme pravoslavni vjernici, pa i predstavnici (npr. o. Jovan Nikolić) sudjelovali na molitvi u bogoslužnim prostorima drugih kršćanskih crkava.

Svaka vjerska zajednica ima među ostalim i zadaću štiti ljudska prava, promicati ljubav i poštovanje među svim ljudima i narodima. U nagovorima i homilijama predstavnika svih sudjelujućih konfesija, u ratnim godinama, očituje se negodovanje zbog pokušaja da se rat karakterizira i promatra kao vjerski i nastoji se, s druge strane ojačati svijest da kršćani moraju biti nositelji mira i pomirenja. U tim godinama i muslimani aktivno podižu svoj glas za duh tolerancije²³. U godini Velikog jubileja (2000. godina) istaknuto je da nas dijeli ono što dolazi od ljudi te da ekumenski hod jest zahtjevan ali i neizostavan za autentičnog kršćanina. Ukazano je i na umornost od podjela, nepravdi, nepovjerenja i mržnje.

²² Glas Koncila, god. XXIX., br. 5 od 04. veljače 1990. str. 1.

²³ Usp. Glas Koncila, god. XXIII., br. 5 od 30. siječanja 1994. str. 10.

Višekratno je izražavana želja da crkve u Hrvatskoj budu znak ekumenske otvorenosti i oruđe mirotvorstva. Tako biskup dr. Vlado Košić, inspiriran riječima svetog Oca, ističe da je povijesna podijeljenost crkve izraz ljudske slabosti, te da svaki kršćanin mora u ovoj godini (2000. god.) Velikog jubileja mora biti svjestan osobne odgovornosti²⁴. I zagrebački Nadbiskup Bozanić je progovorio o nužnosti oprosta kao preduvjeta pomirenja, naglasivši da se naše crkve moraju osjećati neodloživo povezanima u traženju jedinstva.

Iz svega ovoga vidljivo je da je povod sudionicima ekumenskog hoda u gradu Zagrebu prvenstveno kršćanska svijest i odgovornost za dobro svih ljudi, kao što je to dr. Jure Zečević jednom prilikom istaknuo, da Kristov učenik treba i u pogledu čežnje za jedinstvom biti „kristolik“²⁵.

Stoga je normalno i očekivano, da čovjek s probuđenom sviješću i savješću teži „otiranju suza s Božjih očiju“, tj. da teži jedinstvu u bogatstvu različitosti, da teži sestrinskom zajedništvu mjesnih crkava u kojem ni jedna crkva ne želi dominirati drugom već s blagonaklonošću i susretljivom otvorenošću prihvaća i dariva jedna drugu onim što je u njoj dobro, sveto i na vremenitu i vječnu korist svima. „Ekumenski pokret, sigurno nadahnut Duhom Svetim, postaje tako proces u srcu svih koji se smatraju učenicima Isusa Krista da

²⁴ Usp. IKA, br. 4 od 26. siječnja 2000., str. 4.

²⁵ Pogled, god. XI., br. 1, 2000. str. 7.

poniru što dublje u tu očito Božju volju da budemo jedno²⁶. U skladu s tim, ističe se, nužno je ukloniti riječi, sudove i djela koja otežavaju odnose i pogoršavaju položaj „rastavljene braće“. Upravo ekumenski molitveni hod zagrebačkim crkvama ukazuje na (do)dirnutost Duhom Svetim koji potiče ljude različitih konfesija da koračaju s Kristom, postajama ekumenskog križnog puta, koji u sebi sadrži i padanje, ali i ustrajnost podizanja, nastavljanja hoda i strpljivog napredovanja, korak po korak.

Kristovi učenici nikako se ne mogu pomiriti s međuosobnom podijeljenošću, takvo stanje ne mogu i ne smiju doživljavati kao nešto normalno. Veliki cilj oko uspostavljanja barem minimalnog zajedništva koje bi omogućavalo sakramentalno zajedništvo, tako da se možemo iskusiti i doživjeti kao pripadnici jedne crkve Kristove, zasigurno bi ostao neostvariv i nedokučiv ako bi bio oslonjen samo na našu ljudsku, krhku – nesavršenu i kolebljivu snagu.

„Iskustvo da u Isusu Kristu čovjek ima budućnost i s onu stranu tjelesne smrti zajednička je vjera i zajednička je nada svih kršćana koja nas može povezati i objediniti u jednoj zajedničkoj Ljubavi radi dobra cijelog čovječanstva“²⁷, reći će tadašnji i sadašnji Tajnik Vijeća HBK za ekumenizam i dijalog, dr. sc. Jure Zečević, u jednom časopisu. Imamo veliku ulogu i odgovornost

²⁶ Glas Koncila, god. XXIII., br. 3 od 05. veljače 1984., str. 3.

²⁷ Jure Zečević, u: Pogled, god. XI., br. 1, 2000. str. 8.

svijetu svjedočiti riječju i djelom da je ono što nas povezuje jače od onog što nas razdvaja, a upravo to svjedoči potvrđuje i interkonfesionalna molitva u gradu Zagrebu.

Podjele koje su bile prisutne i u prvim kršćanskim vremenima i u još većim razmjerima danas, daju ružnu sliku i negativno su svjedočanstvo. Nepotrebno je stoga uopće ukazivati da je svaki manjak zajedništva zapreka za vjerodostojno komuniciranje središnje kršćanske poruke o Bogu koji ljubi ljude u Isusu Kristu. Stoga je sudjelovanje na ekumenskim susretima važno: okupljanje na zajedničku molitvu svjedoči o Bogu koji ljubi, kako bi svijet, koji poznaje ili još ne poznaje Krista, mogao steći spasenje i upoznati ga kao „Kneza“ mira, sloge i pravednosti koji izgara u želji da svi budu jedno po njemu i u njemu.

Kršćanske crkve koje su zbog raspolaganja dostatnim molitvenim prostorima mogle pružiti ekumensko gostoprimstvo i postati sada već tradicionalne i gotovo stalne „molitvene postaje“ jesu: Katolička crkva, Srpska pravoslavna crkva, Evangelička i Baptistička crkva. Povremeno se kao domaćini ili zastupljene s predstavnicima kod drugih, pojavljuju i neke druge zajednice.

Važno je ukazati i na značajan doprinos mladih u odvijanju ovog ekumenskog molitvenog pothvata. Mladići i djevojke iz različitih kršćanskih zajednica, sudjelujući u molitvama na bogoslužnim postajama, su

iskazali želju za bratstvom i sestrinštvom po Duhu Svetom, koje nadilazi konfesionalne okvire i svojim su mladalačkim žarom predano svjedočili i učinili ove susrete životnijim i privlačnijim. I njihova mlada srca pomagala su nositi ekumenski „križ“ pod kojim je posrtala „zrela dob“. Snaga i mudrost starijih, potpomognuta entuzijazmom i svježinom mladih, rezultira je vitalnošću i opstankom ove ekumenske inicijative.

U ovom je kontekstu stoga važno istaknuti i potrebu odgoja za ekumenizam, potrebu skrbi za oblikovanje ekumenske svijesti i savjesti u novim generacijama, uz pomoć već ekumenski formiranih i izgrađenih učitelja i revnitelja, koji se odlikuju razboritošću i kršćanskim krepostima koje svjedoče svojim načinom života. Potrebna nam je odlučnost da idemo putem mira i zajedništva u Kristu, kako bismo izdržali u teškim životnim trenucima kušnje i kako bismo nadišli sukobe, zaustavili ratove i omogućili suživot različitosti. Sve to dolazi nam od Boga, posredstvom molitve koja nam daje utjehu i snagu i čini nas jakima, odvažnima i sretnima²⁸.

Zaključak

Iz svega prikazanoga proizlazi da je interkonfesionalna zajednička molitva na način postaja u gradu Zagrebu dragocjena ekumenska baština i

²⁸ Usp. Glas Koncila, XXXI., br. 5 od 02. veljače 1992. str. 6.

egzemplarni model duhovnog ekumenizma na razini konkretne mjesne sredine. Vjerujemo da su njome kršćani iz različitih kršćanskih zajednica grada Zagreba, primjereno i dosljedno pridružili Isusovoj molitvi za njegove učenike, na Posljednjoj večeri, „da budu jedno“ (Iv 17, 22).

SADRŽAJ

Temeljni biblijski tekst za 2015. godinu	5
Čovjeku je piti i Samarijankinu vodu sa zdenca i Isusovu vodu živu (<i>Jure Zečević</i>)	10
Organizatorima <i>Molitvene osmine za jedinstvo kršćana</i> ..	13
Uvod u temu	17
Predstavljanje organizacija koje su pripremile materijale za <i>Molitvenu osminu za jedinstvo kršćana 2015.</i>	26
Molitveno slavlje	32
Biblijska razmišljanja i molitve za svaki dan <i>Molitvene osmine za jedinstvo kršćana 2015.</i>	52
Molitva za jedinstvo Sergeja Bulgakova	76
Kršćanstvo u Brazilu	77
Teme <i>Molitvene osmine za jedinstvo kršćana</i>	87
Ključni datumi iz povijesti <i>Molitvene osmine za jedinstvo kršćana</i>	93
Značajniji datumi iz naše ekumenske i međureligijsko-dijaloške baštine	96
<i>Dodatak: J. Zečević – M. Sarajlić, Interkonfesionalna molitva u gradu Zagrebu 1984.-2001.</i>	103

